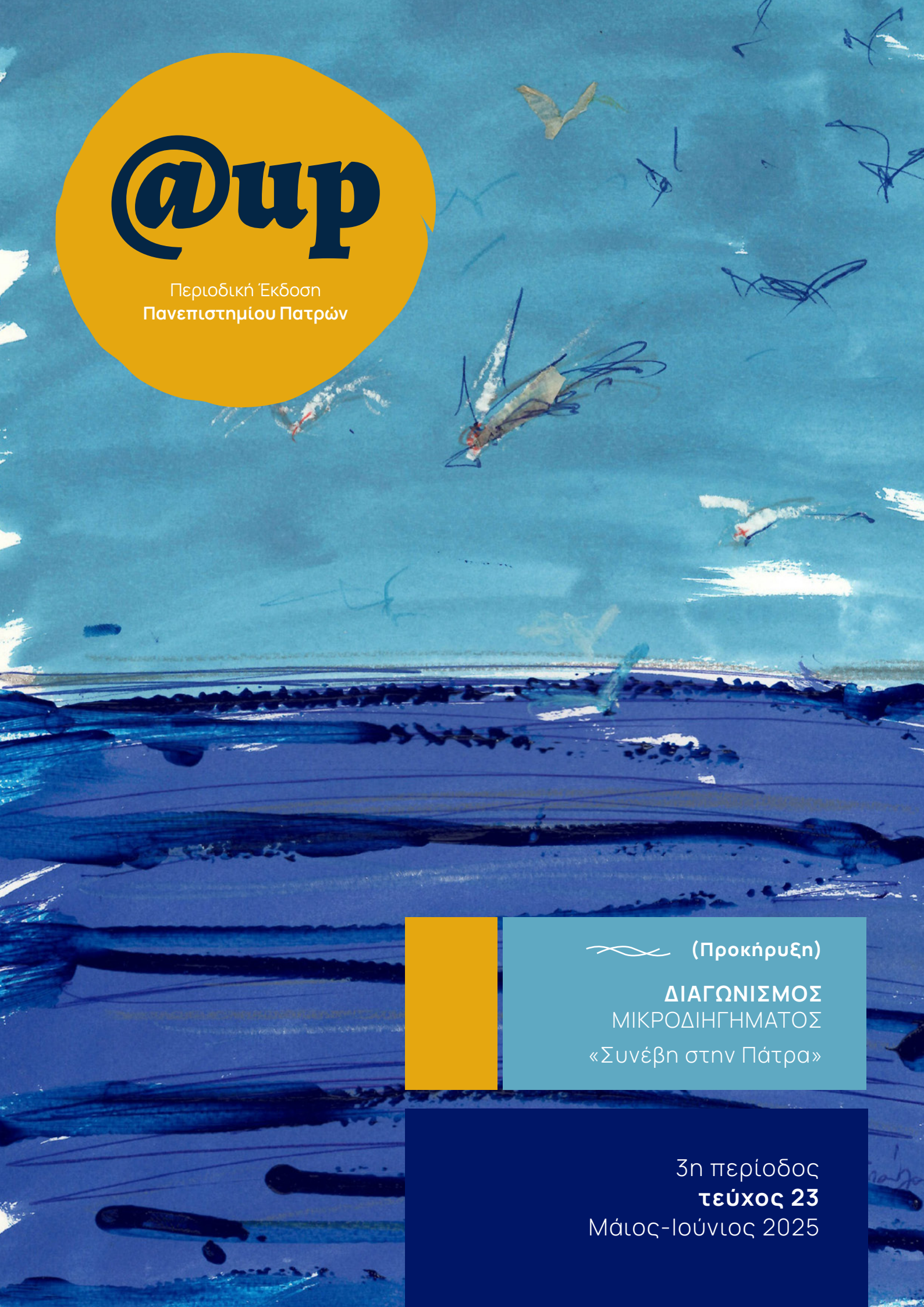

@up

Περιοδική Έκδοση
Πανεπιστημίου Πατρών

 (Προκήρυξη)

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΜΙΚΡΟΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ
«Συνέβη στην Πάτρα»

3η περίοδος
τεύχος 23
Μάιος-Ιούνιος 2025

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

@UP: ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ

Κατερίνα Κωστίου – Γιάννης Παπαθεοδώρου (Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πάνος Αλεξόπουλος (Τμήμα Ιατρικής)

Μαρία Αργυροπούλου (Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού)

Φιλιώ Βογιαντζή (Μονάδα Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης Ε.Λ.Κ.Ε.)

Σταύρος Καλαϊτζίδης (Τμήμα Γεωλογίας)

Χρυσή Καραπαναγιώτη (Τμήμα Χημείας-Σχολή Θετικών Επιστημών)

Βασίλης Μανουσάκης (Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών)

Κυριάκος Σγάρμπας (Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Φιλιώ Βογιαντζή

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Pencilcase

ΜΟΝΙΜΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Κώστας Βασιλόπουλος (Μεταπτυχιακός Φοιτητής, Τμήμα Ιατρικής)

Βασιλική Γεραντώνη (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Ελένη Κόλλια (Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

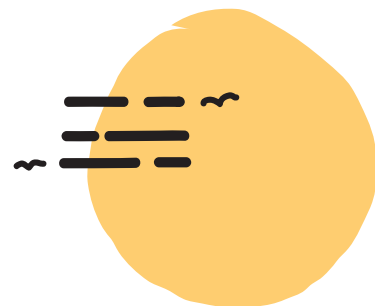
Χαρά Λαγού (Υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Γεωργία Λαλιώτη (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Αγγελική Ματράκα (Υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Δημήτρης Μπαλτάς (Υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Ματίνα Παρασκευά (Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Gonda Van Steen, Άρης Αγγελόπουλος, Απόστολος Βανταράκης, Χρήστος Βερκούκης, Βασιλική Γεραντώνη, Πένυ Θεολόγη-Γκούτη, Ευφροσύνη Καμπέρου, Ελένη Κόλλια, Κατερίνα Κωστίου, Χαρά Λαγού, Νίκη Λαμπροπούλου, Γρηγόριος Ε. Μικρώνης, Χρυσάφεια Μπατσαούρα, Όλγα Νικολοπούλου, Γιάννης Παπαθεοδώρου, Βαγγέλης Πολίτης Στεργίου, Μαρία Ρήγκου, Κυριάκος Σγάρμπας, Χριστίνα Απ. Σιδεράκη, Δημήτρης Τσιπιανίτης, Χρύσα Φλεβάρη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Συντάκτες της ύλης

Upatras Photo Gallery

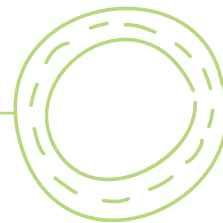
Pexels.com / Unsplash.com / rawpixel.com

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

newsletter@upatras.gr

Ενυπόγραφα άρθρα και συνεντεύξεις δεσμεύουν μόνον τους συντάκτες τους. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους της ύλης του @Up, αρκεί να είναι ακριβής και να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EDITORIAL

ΦΕΡΕΦΩΝΑ — [ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ & ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ](#) (4)

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΟΑΦΗΓΗΜΑΤΟΣ (6)

UP-ΟΥΕΙΣ

ΟΤΑΝ Η ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ. ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΤΕ, ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΣΗΜΕΡΑ — [GONDA VAN STEEN](#) (7)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ: ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ — [ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ](#) (12)
Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΤΟΥ ΑΙ-HUB. ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ — [ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΓΑΡΜΠΑΣ](#) (13)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ: «ΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ΠΟΛΛΕΣ ΦΩΝΕΣ, ΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ». Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ (27 & 28 ΜΑΪΟΥ). ΜΟΝΑΔΑ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ — [ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΚΑΜΠΕΡΟΥ](#) (15)

SMACITE: ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ — [ΜΑΡΙΑ ΡΗΓΚΟΥ](#) (17)

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ/ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ — [ΝΙΚΗ ΔΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ](#) (19)
ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΟΥΣΕΙΩΝ-ICOM: ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ — [ΠΕΝΥ ΘΕΟΔΩΓΗ-ΓΚΟΥΤΗ](#) (21)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ-ΠΑΤΡΑ...ΕΠΙ ΔΥΟ ΤΡΟΧΩΝ! Η 13Η ΠΟΛΗΛΑΤΙΚΗ ΒΟΛΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ ΕΝΩΝΕΙ ΔΡΟΜΟΥΣ, ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΕΣ — [ΑΡΗΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ & ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε. ΜΙΚΡΩΝΗΣ](#) (24)

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ — [ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΡΥΚΟΥΚΗΣ & ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΠΙΑΝΙΤΗΣ](#) (25)

UP-ΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

«ΧΩΡΙΣ ΕΝΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ» — [ΟΛΓΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ](#) (27)

UNIVERCITY

ΜΙΑ ΠΛΟΥΣΙΑ ΑΝΟΙΞΗ ΚΑΙ ΕΝΑ ΔΑΜΠΕΡΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΓΙΑ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΟΠΑΛΗ — [ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ](#) (29)

ALUMNI

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΠ. ΣΙΔΕΡΑΚΗ: «ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΙΔΕΩΝ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΩΝ...» (31)
ΧΡΥΣΑ ΦΛΕΒΑΡΗ: «ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΓΑΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ...» (32)
— [ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ](#)

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ (ΠΡΟ)ΤΑΣΕΙΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ: ΜΙΑ ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ — [ΧΡΥΣΑΦΕΝΙΑ ΜΠΑΤΣΑΟΥΡΑ](#) (33)

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

BIBΛΙΟ

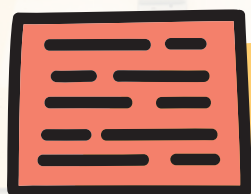
ΤΟ GENDER QUEER ΑΝΑΤΕΜΝΕΙ ΤΗ ΜΗ ΔΥΑΔΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ — [ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΡΑΝΤΩΝΗ](#) (35)
ΜΕΤΑΞΥ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ, ΟΝΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ — [ΕΛΕΝΗ ΚΟΛΛΙΑ](#) (37)

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ADOLESCENCE: ΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΦΗΒΕΙΑΣ; — [ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ](#) (39)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

ΘΕΡΙΝΗ ΣΤΟΛΗ (40)

Editorial

ΦΕΡΕΦΩΝΑ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

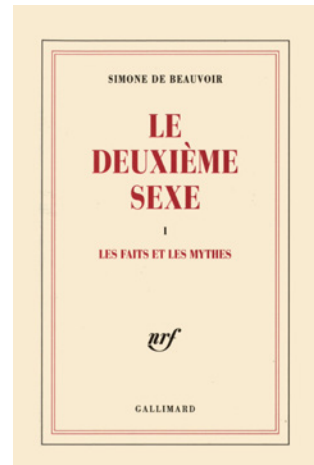
Στις φετινές πανελλαδικές εξετάσεις εκτός από την αίσθηση ότι το συγκεκριμένο σύστημα έχει φτάσει πλέον στα όρια του, επιβεβαιώθηκε και «η κρυφή γοητεία» των στερεοτύπων. Σε μια από τις ασκήσεις των Αρχαίων, στην οποία ο στόχος ήταν η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων και συνωνύμων, οι διατυπώσεις ήταν τουλάχιστον προβληματικές, και, πάντως, παιδαγωγικά ανάρμοστες για εξέταση. Το παράδειγμα της άσκησης με το “φερέφωνο” (“Κατάντησες φερέφωνο της γυναίκας σου”), αναπαράγει την ιδέα ότι είναι υποτιμητικό για έναν άντρα να “επηρεάζεται” από τη γυναίκα του, υπονοώντας ότι ο βαθμός αυτονομίας ή ευφυΐας του οφείλει να είναι υψηλότερος από τη γυναίκα «του». Το παράδειγμα επίσης για τις προσωπικές συνήθειες (“Στις εκπτώσεις η κόρη μου συνήθως ψωνίζει πολλά φορέματα”) δεν περιγράφει μια “προσωπική προτίμηση ή συνήθεια της κόρης”, αλλά αναπαράγει το στερεότυπο της γυναίκας ως καταναλώτριας ρούχων. Το πρόβλημα επομένως δεν είναι αν οι άντρες έχουν γίνει φερέφωνα των γυναικών «τους», αλλά αν τα θέματα των εξετάσεων έχουν γίνει φερέφωνα σεξιστικών στερεοτύπων· και μάλιστα, την ώρα που οι μαθήτριες και οι μαθητές ετοιμάζονται να σπουδάσουν στο Πανεπιστήμιο.

Τι είναι τα στερεότυπα; Σίγουρα μας βοηθούν να κάνουμε κάποιες κατηγοριοποιήσεις, αλλά όταν οι πεποιθήσεις μας βασίζονται σε ανισότητες, ιεραρχίες και αποκλεισμούς δεν φτιάχνουμε απλώς ορισμένες νοητικές κατηγορίες, αλλά επικυρώνουμε προκαταλήψεις και καταναγκασμούς. Ο σεξισμός πηγάζει ακριβώς από την πεποίθηση ότι η έμφυτη ανωτερότητα του ενός φύλου προκύπτει από τη βιολογική τους διαφοροποίηση. Η αντίληψη αυτή παράγει διακρίσεις και στην κοινωνική συμπεριφορά τους. Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκθέσεις του ΟΗΕ σε όλες τις χώρες υπάρχουν βασικές προκαταλήψεις και διακρίσεις σε βάρος των γυναικών: καταλλήλολητα στην εργασία, ηγετικά χαρακτηριστικά, ανατροφή των παιδιών. Το πιο ενδιαφέρον στις έρευνες αυτές είναι πως τα στερεότυπα δημιουργούνται στο ίδιο το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά και οι έφηβες/οι, ενώ, είναι πολύ δύσκολο στη μετέπειτα ενήλικη ζωή τους οι δέκτες των στερεοτύπων να απαλλαγούν από αυτά. Με άλλα λόγια, τα στερεότυπα δημιουργούν φερέφωνα.

Στην περίπτωση που αναφέρουμε, το παράδειγμα της εξέτασης είναι ακόμη πιο περίεργο, καθώς συνέβη στο μάθημα των Αρχαίων, στο μάθημα, δηλαδή, που οι μαθήτριες και οι μαθητές έχουν διδαχτεί εντελώς διαφορετικές αξίες · και, πάντως, ίσως να έχουν ακούσει για τον «θηλυκό» Όμηρο, τη Σαπφώ. Μια μακρινή απόγονός της, η Σιμόν Ντε Μποβουάρ έγραφε για τους γονείς της: «Στις αντιλήψεις τους το μέλλον μου ήταν σαφώς προδιαγεγραμμένο. Στα 20 μου θα παντρευόμουν, θα περνούσα μια ζωή μητέρας και κυρίας του κόσμου». Τα πράγματα δεν έγιναν ακριβώς έτσι: Η Σιμόν ντε Μποβουάρ, σπούδασε Φιλοσοφία και Μαθηματικά στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης, που είχε επιτρέψει στις γυναίκες την πρόσβαση στην εκπαίδευση. Η επιτυχία της στις εξετάσεις της έδωσε μια ακόμη δυνατότητα. Μπορούσε πλέον να διδάξει Φιλοσοφία στη δημόσια εκπαίδευση. Από το 1931 έως το 1937 δίδαξε σε λύκεια στην Μασσαλία και το Ρουέν και από το 1938 έως το 1941 στο Παρίσι. Στο διάσημο «Δεύτερο φύλο», η Μποβουάρ διατύπωσε την θεωρία της περί κοινωνικής κατασκευής των φύλων αλλά και τη διεκδίκηση μιας ισότιμης χειραφέτησης: «η σύγχρονη γυναίκα υπερηφανεύεται για τον εαυτό της, όσον αφορά τη σκέψη, τις δράσεις, την εργασία, την δημιουργία, επί ίσους όρους με τους άνδρες – αντί να επιδιώκει να τους δυσφημεί, δηλώνει τον εαυτό της ίσο με εκείνους.» Το

ενοχλητικό βιβλίο διασάλεψε την «φυσική» τάξη και ιεραρχία και γρήγορα βρέθηκε στην λίστα με τα απαγορευμένα βιβλία του Βατικανού. Ακόμη και σήμερα το βιβλίο της θεωρείται κλασικό και θεμελιώδες για τη φιλοσοφική και επιστημολογική θεμελίωση των Σπουδών Φύλου. Η ρήξη με το στερεότυπο οφειλόταν στην ίδια τη γραφή του βιβλίου. Όπως έλεγε η ίδια: «Ένας άντρας δεν θα σκεφτόταν να γράψει βιβλίο για την ξεχωριστή θέση που κατέχουν οι αρσενικοί στην ανθρωπότητα».

Καλά αποτελέσματα στα παιδιά που έδωσαν Πανελλαδικές!
Και καλή προετοιμασία σε όσες και όσους βάζουν τα θέματα των εξετάσεων!

(ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ)

Το περιοδικό @Up σε συνεργασία με το ιστολόγιο για το μικρό διήγημα του λογοτεχνικού περιοδικού Πλανόδιον (<https://bonsaistoriesflashfiction.wordpress.com/>), προκηρύσσει Διαγωνισμό Μικροαφηγήματος με θέμα «Συνέβη στην Πάτρα». Το θέμα είναι συμβατό με τον στόχο του περιοδικού να στήνει γέφυρες ανάμεσα στην πανεπιστημιακή κοινότητα και την πόλη της Πάτρας.

Όροι και προϋποθέσεις

Δικαίωμα συμμετοχής στον διαγωνισμό έχουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας ανεξαρτήτως ιδιότητας. Τα κείμενα θα σταλούν έως τις 30 Ιουλίου στο μέιλ του περιοδικού newsletter@upatras.gr, υπόψη της κ. Φιλιάς Βογιαντζή, είτε με το πραγματικό ονοματεπώνυμο του διαγωνιζόμενου, είτε με ψευδώνυμο, και την ένδειξη «Συνέβη στην Πάτρα» στο πεδίο «θέμα».

Τα κείμενα δεν πρέπει να ξεπερνούν τις 301 λέξεις (μαζί με τον τίτλο).

Στο email συμμετοχής θα επισυνάψετε δύο ξεχωριστά αρχεία κειμένου (.doc):

(α) Στο πρώτο αρχείο κειμένου με ονομασία τον τίτλο του μικροδιηγήματος και τον αριθμό των λέξεων εντός παρενθέσεως [π.χ. Στα καλά καθούμενα (Λ=134)] θα περιλάβετε το κείμενο του μικροδιηγήματος της συμμετοχής με τον τίτλο του και τίποτα άλλο. (Αποκλείεται ως τίτλος το ίδιο το θέμα του διαγωνισμού «Συνέβη στην Πάτρα»).

(β) Στο δεύτερο αρχείο κειμένου με ονομασία «Σχετικές πληροφορίες» παρατίθενται το ονοματεπώνυμο του διαγωνιζόμενου, η ιδιότητά του και η ηλεκτρονική του διεύθυνση. Εάν έχει επιλεγεί ψευδώνυμο παρατίθενται (α) το ψευδώνυμο, (β) το πραγματικό ονοματεπώνυμο του διαγωνιζόμενου και η ιδιότητά του καθώς και πρόσθετο στοιχείο επικοινωνίας (π.χ. τηλέφωνα) προς τυχόν επαλήθευση. Το πραγματικό ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα φυλάσσονται στο αρχείο της γραμματείας του διαγωνισμού και δεν δημοσιοποιούνται. Ο διαγωνιζόμενος με ψευδώνυμο δηλώνει αν επιθυμεί, σε περίπτωση διάκρισης του κειμένου του, η διάκρισή του αυτή να γνωστοποιηθεί με το πραγματικό του όνομα.

Τα μικροαφηγήματα που θα προκριθούν θα δημοσιευτούν στο περιοδικό του Πανεπιστημίου μας @Up, ξεκινώντας από το τεύχος 24 (Οκτώβριος 2025). Μετά το πέρας του διαγωνισμού οι συμμετέχοντες θα έχουν πρόσβαση στον Κανονισμό του διαγωνισμού και τις σχετικές πληροφορίες.

ΟΤΑΝ Η ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ.

ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΤΕ,
ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΣΗΜΕΡΑ.
ΥΙΟΘΕΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

GONDA VAN STEEN

KORAES CHAIR AND DIRECTOR
CENTRE FOR HELLENIC STUDIES, KING'S COLLEGE LONDON

Στις 3 Απριλίου 2025, η Gonda Van Steen αναγορεύτηκε επίτιμη διδάκτωρ του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Στην αντιφώνησή της παρουσίασε μια πολυετή έρευνα που κρυσταλλώθηκε στο βιβλίο της *Ζητούνται παιδιά από την Ελλάδα. Υιοθεσίες στην Αμερική του Ψυχρού Πολέμου* (2021). Την επόμενη μέρα παρουσίασε στο Πολύεδρο την πορεία της έρευνάς της δείχνοντας πόσο σημαντικός είναι ο πνευματικός ακτιβισμός στην εποχή του εφησυχασμού και της σιωπής. Λίγες μέρες αργότερα, στις 22 Απριλίου 2025 δημοσιεύτηκε η υπουργική απόφαση και στις 2 Μαΐου το επίσημο ΦΕΚ που αναγνωρίζει το κίνημα των ιστορικών υιοθεσιών από την Ελλάδα. Το @Up φιλοξενεί το κείμενο της αντιφώνησης, επικαιροποιημένο με ένα υστερόγραφο της ίδιας.

Το ιστορικό κίνημα των υιοθεσιών που ξεκίνησε από τη μετεμφυλιακή Ελλάδα με προορισμό την πλούσια Αμερική είναι το θέμα της πρόσφατης έρευνάς μου. Ήταν ένα μονοδιάστατο κίνημα υιοθεσιών, με την έννοια ότι η κίνηση ήταν μόνο προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, χωρίς ανταλλαγή. Ωστόσο, οι Ηνωμένες Πολιτείες επένδυσαν βαριά σε μεταπολεμικές υιοθεσίες από την Ελλάδα, για να προσφέρουν υπηρεσίες αρωγής, για να προωθούν την εικόνα μιας ανθρωπιστικής, δημοκρατικής δύναμης και επίσης για να ανταποκριθούν στη μεγάλη ζήτηση για λευκά βρέφη διαθέσιμα για υιοθεσία—μια ζήτηση που εμπνεόταν από το γνωστό baby boom. Αυτό το προηγούμενως άγνωστο επεισόδιο στις Ελληνοαμερικανικές σχέσεις αποτελεί σημαντικό κεφάλαιο στην λεγόμενη «Μάχη των Ιδεών», ρίχνοντας φως στις νέες γεωπολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, και οικογενειακές δομές σε μεταπολεμικά κράτη. Η Ελλάδα σαν μετεμφυλιακή χώρα σε βαρεία κρίση γρήγορα βρισκόταν στην πλευρά της Δύσης, κάτω από την επιρροή των Ηνωμένων Πολιτειών. Το ίδιο έγινε με μια άλλη κατ'εξοχήν ψυχροπολεμική χώρα, την (Νότια) Κορέα, την οποία η κοινή γνώμη και γνώση έχουν συνδέσει στενά, από τις αρχές της δεκαετίας του 1950, με μαζικές διακρατικές υιοθεσίες—αλλά όχι την Ελλάδα. Στο σύνολό τους τελικά, τέσσερεις χιλιάδες Ελληνόπουλα μπλέχτηκαν στο περίπλοκο δίκτυο των ψυχροπολεμικών σχέσεων μέσω υιοθεσιών—ιστορικά γεγονότα και κύματα που σημάδεψαν τις απαρχές του τομέα της διεθνούς υιοθεσίας, που αργότερα απλώθηκε παγκοσμίως και επικρατεί μέχρι σήμερα, παρόλο που έχει συρρικνωθεί. Το πεδίο των υιοθεσιών από την Ελλάδα προς τις Ηνωμένες Πολιτείες μεταμορφώθηκε ιδιαίτερα γρήγορα στο καυτό, «ενσωματωμένο» μέτωπο ενός πολιτιστικού αλλά και οικογενειακού Ψυχρού Πολέμου.

Παρόλο που μερικοί αντιδρούν με σκεπτικισμό μέχρι και σήμερα, δεν υπήρχε ποτέ έλλειψη γνώσης για τις ελληνικές ψυχροπολεμικές υιοθεσίες προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το φαινόμενο δεν ήταν παρόν στην ιστοριογραφία. Ξέρουμε όμως ότι, παρόλο που η ελληνική ιστορία των μαζικών υιοθεσιών απουσιάζει ακόμα και από προοδευτικές κοινωνικές ιστορίες και πρόσφατες μελέτες που αφορούν τη μεταπολεμική διακίνηση Ελληνόπουλων, δεν ήταν ποτέ απύσχα από οικογενειακές συζητήσεις και από τη λαϊκή μνήμη. Επίσης αυτή η πολύ ενδιαφέρουσα οικογενειακή και κοινωνική ιστορία δεν απουσίαζε από τις δημοφιλείς ελληνικές ταινίες τα χρόνια του 1950-1970, μερικές με τους πιο γνωστούς ηθοποιούς του μελό και της κωμωδίας της εποχής.

Τελικά όμως το Ελληνικό κράτος του 1950 και μετά έχασε την ευκαιρία να αντιμετωπίζει, με πιο ανοιχτά μάτια, σημαντικές προκλήσεις στα μέσα του εικοστού αιώνα, όταν η Αμερικανική οικονομική βοήθεια στην Ελλάδα ήταν πολύ γενναιοδωρή αλλά και απαιτητική. Μέσα σε τέτοιο κλίμα πρωτοπόρησαν τελικά οι πιο εξαρτημένες χώρες, η Ελλάδα και η (Νότια) Κορέα, στο να στείλουν τα παιδιά τους στο εξωτερικό—και οι δύο χώρες αυτές αντιμετωπίζουν σήμερα σοβαρό δημογραφικό πρόβλημα.

Είναι αδύνατο πλέον πια να αγνοούμε τα δεδομένα γύρω από τις οργανωμένες μαζικές υιοθεσίες που έστειλαν Ελληνόπουλα στις Ηνωμένες Πολιτείες τα πρώτα 15 με 20 χρόνια μετά το τέλος του Εμφυλίου Πολέμου (1948-1962, αλλά και μέχρι το 1975). Αυτή η ασυνήθιστη διασπορά και μετανάστευση κάλυπτε βρέφη μερικών εβδομάδων μέχρι και παιδιά στα 14 τους. Η έξοδος αυτή ήταν φαινόμενο λιγότερο όμως του Εμφυλίου και περισσότερο του Ψυχρού Πολέμου, όταν η ελληνική αυτονομία, όπως και η αυτονομία των νεαρών ανύπαντρων μητέρων και των παιδιών τους, ήταν σε ιστορικό χαμηλό επίπεδο. Η μαζική κίνηση προς υιοθεσία αφορούσε περίπου 4,000 Ελληνόπουλα και έχει πλέον τεκμηριωθεί (εξαντλώνοντας αρχειακές πηγές και προφορικές μαρτυρίες των υιοθετημένων προχωρημένης ηλικίας). Αλλά 600 Ελληνόπουλα στάλθηκαν για υιοθεσία στην Ολλανδία. Μερικοί μεγάλωσαν σαν υιοθετημένοι σε άλλες ακόμα χώρες, όπως στη Σουηδία, στη Γαλλία, στην Ελβετία, στη Κύπρο, στο Καναδά, και στη Αυστραλία. Η Ελλάδα σταμάτησε το κίνημα των υιοθεσιών προς τα έξω το 1975 περίπου.

Ο ακριβής αριθμός των διακρατικών υιοθεσιών από την Ελλάδα είναι γνωστός μόνο κατά προσέγγιση, ωστόσο τα σχετικά δεδομένα είναι αποκαλυπτικά. Η Ελλάδα ξεκίνησε να συλλέγει στοιχεία πιο συστηματικά μόνο μετά το 1967, την εποχή που ο αριθμός των υιοθετημένων παιδιών από τη χώρα με προορισμό τις Ηνωμένες Πολιτείες είχε ήδη μειωθεί σημαντικά. Τα στοιχεία από τα πρακτορεία υποδοχής στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι πιο ακριβή, αλλά οι υιοθετημένοι από την Ελλάδα στέλνονταν πλέον σε περισσότερους διεθνείς προορισμούς (όπως ανέφερα). Ο Howard Altstein και η Rita Simon υποστηρίζουν πως μεταξύ του 1948 και του 1962 ο συνολικός αριθμός των Ελληνόπουλων που υιοθετήθηκαν στην Αμερική ήταν 3.116. Το κατά προσέγγιση άθροισμα των 4.000 υιοθεσιών από την Ελλάδα στην Αμερική μεταξύ 1948-1975 είναι ένας εξαιρετικά χρήσιμος αριθμός για να έχουμε αίσθηση της πραγματικότητας, καθώς λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία της υπηρεσίας μετανάστευσης των Ηνωμένων Πολιτειών, οι αιτήσεις για βίζα και άλλα επίσημα κρατικά στοιχεία. Οι συνολικά 4.000 υιοθεσίες Ελληνόπουλων στην Αμερική μέχρι το 1975 κατανέμονται χρονικά ως εξής: 1.246 παιδιά από την Ελλάδα έφτασαν στις Ηνωμένες Πολιτείες από το 1950 μέχρι τα μέσα του 1952. Ακόμα 506-510 προστέθηκαν μέχρι τα τέλη του 1956, ενώ άλλα 1.360 έφτασαν στη χώρα μέχρι τα τέλη του 1962. Από το 1962 μέχρι το 1975 έφτασαν, σ' ένα τέταρτο κύμα, άλλα 932 Ελληνόπουλα.

Η Ελλάδα παρέδωσε περίπου το 16% των 19.230 παιδιών από το εξωτερικό που υιοθετήθηκαν από Αμερικανούς γονείς μεταξύ 1948 και 1962, γιατί υπήρχαν πολλές υιοθεσίες από τη Κορέα και από τη Ιαπωνία, και πιο κοντά, από την Ιταλία, την Ιρλανδία, από την Αυστρία και από τη Γερμανία. Επιπλέον, ας μη ξεχνάμε ότι η Βόρεια Ελλάδα είχε χάσει περίπου 20.000 παιδιά (και αυτή είναι μια συντηρητική εκτίμηση) προς τις χώρες του «Σιδηρού Παραπετάσματος», τα οποία είχαν πάρει οι κομμουνιστικές δυνάμεις κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου. Πολύ λίγα από αυτά επέστρεψαν στη χώρα τους.

Η Ελλάδα παρέδωσε περίπου το 16% των 19.230 παιδιών από το εξωτερικό που υιοθετήθηκαν από Αμερικανούς γονείς μεταξύ 1948 και 1962, γιατί υπήρχαν πολλές υιοθεσίες από τη Κορέα και από τη Ιαπωνία, και πιο κοντά, από την Ιταλία, την Ιρλανδία, από την Αυστρία και από τη Γερμανία. Επιπλέον, ας μη ξεχνάμε ότι η Βόρεια Ελλάδα είχε χάσει περίπου 20.000 παιδιά (και αυτή είναι μια συντηρητική εκτίμηση) προς τις χώρες του «Σιδηρού Παραπετάσματος», τα οποία είχαν πάρει οι κομμουνιστικές δυνάμεις κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου. Πολύ λίγα από αυτά επέστρεψαν στη χώρα τους.

Η συνήθης συζήτηση που αναφέρεται στη διευκόλυνση και την επιτάχυνση των υιοθεσιών «υποψήφιων ορφανών» από όλες τις χώρες προέλευσης δείχνει πως ο ορισμός του «ορφανού» συμπεριλάμβανε και τα «νόθα», «αγνώστου πατρός» και εγκαταλελειμμένα παιδιά, όπως και τα παιδιά που είχε εγκαταλείψει ο ένας από τους δύο γονείς. Πολλοί ανήλικοι δεν ήταν πραγματικά ορφανοί αλλά χαρακτηρίζονταν έτσι, επειδή οι κυβερνήσεις διμερώς ήταν πρόθυμες να χρησιμοποιούν προς το συμφέρον τους έναν πολύ ευρύ ορισμό του όρου «ορφανό». Η ακόμα ευρύτερη έννοια «πολεμόπληκτα παιδιά» άρχισε να χρησιμοποιείται διεθνώς με το τέλος του Δευτέ-

ρου Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτός ο όρος διευρύνθηκε καλύπτοντας και όσα παιδιά γεννημένα εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών δικαιούνταν ανθρωπιστική βοήθεια, όπως και οι νεαροί τρόφιμοι των ελληνικών ανάδοχων οικογενειών, βρεφοκομείων και παιδουπόλεων της δεκαετίας του '50, θύματα της καταστροφικής δεκαετίας του '40.

Το πρώτο κύμα των υιοθεσιών από την Ελλάδα στηρίχτηκε σε πρωτοβουλίες αρωγής που πάρθηκαν την εποχή της Κατοχής ή σχετίζονταν με οικογένειες Ελληνοαμερικανών που επεδίωξαν να φέρουν άλλους συγγενείς από την Ελλάδα, επίσης και ανήλικους (κάτι παρόμοιο ίσχυε και για τα θύματα του Ολοκαυτώματος και τα εκτοπισμένα άτομα από το 1948 και μετά). Έτσι, τα σχήματα που φρόντισαν για μεγάλους και για συγγενικά πρόσωπα (μετανάστες, πρόσφυγες) άρχισαν να φροντίζουν και για τους μικρούς.

Ο αριθμός των υιοθετημένων που έστειλε η Ελλάδα στις Ηνωμένες Πολιτείες τα μεταπολεμικά χρόνια δεν ανταποκρίνεται στην εντύπωση που επικρατεί, και χρειάζεται να μελετηθεί πιο συστηματικά. Αλλά αξίζει να επαναλάβω την επισήμανση των Altstein και Simon που μας προτρέπουν να είμαστε πιο προσεκτικοί: ακόμα και αν οι αριθμοί βασίζονται στις «καλύτερες διαθέσιμες πρωτογενείς (κρατικές) και δευτερογενείς πηγές» αναπόφευκτα υπάρχουν ακόμα κενά «που οφείλονται στα ελλιπή και αποσπασματικά στοιχεία, ειδικά στα πρώτα χρόνια της καταγραφής τους».

Ελπίζουμε πως, όταν ύστερα από πολλά χρόνια οι απρόσωπες στατιστικές θα έχουν χάσει τη σημασία τους, οι πραγματικές ζωές των ίδιων των υιοθετημένων θα κερδίσουν την προσοχή του αναγνώστη και το ενδιαφέρον του για τη μεταναστευτική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών και για τον αντίκτυπο που είχε στην ιστορία του Ψυχρού Πολέμου στην Ελλάδα, στο πλαίσιο μιας νέας κριτικής προσέγγισης. Μια τέτοια προσέγγιση δεν μπορεί παρά να ανατρέψει την ελκυστική αφήγηση της ελληνικής μετεμφυλιακής οικονομικής και «δημοκρατικής» ανασυγκρότησης, που τελικά έγινε εις βάρος των φτωχών και ειδικά εις βάρος των ανύπαντρων μητέρων και των παιδιών τους. Η διεθνής υιοθεσία δεν μπορεί να είναι η επιστροφή στο κανονικό μετά από μια κρίση. Αλλά μετά από πόλεμο με πληρεξούσιο, war by proxy, proxy war, είδαμε adoption by proxy, υιοθεσία με πληρεξούσιο, που σημαίνει ότι οι θετοί γονείς βρήκαν δικηγόρο να τους κάνει όλη την διαδικασία της υιοθεσίας, και να εμφανιστεί στο δικαστήριο εκ μέρους τους. Οι ίδιοι δεν έπρεπε ούτε να ταξιδέψουν στην Ελλάδα, δεν χρειαζόταν να κάνουν τον κόπο της νομικής διαδικασίας, ούτε χρειαζόταν να γνωρίσουν την κουλτούρα και τον τόπο των παιδιών τους. Έτσι δημιουργήθηκε η εικόνα μιας φτωχής Ελλάδας που έδινε τα παιδιά της με τη πλήρη θέλησή της—μια εικόνα που δεν πολύ άλλαξε για περίπου τριάντα χρόνια.

Άρθρα σε ελληνικές εφημερίδες παραπέμπουν στο ταμπού των φτωχών παιδιών που υιοθετήθηκαν από πλούσιες οικογένειες που τα ήθελαν. Αλλά ο Τύπος χάνει το σημαντικό σημείο αναφοράς, όχι μόνο σε οικονομικές διακρίσεις και κοινωνικές διαφορές αλλά και σε διεθνείς ανισότητες. Θίγει επίσης ένα ακόμα μεγαλύτερο ταμπού, που είναι η εγκατάλειψη ενός παιδιού μεγαλύτερης ηλικίας και όχι βρέφος, ενός παιδιού που έχει ήδη ενταχτεί σε μια οικογένεια και σε μια κουλτούρα. Αλλά το μεγαλύτερο ταμπού ήταν το νόθο παιδί της ανύπαντρης μητέρας—σαν να μην υπήρχε πατέρας. Πραγματικά, οι νεαρές γυναίκες σήκωναν όλο το βάρος της εγκυμοσύνης, της ντροπής, της εγκατάλειψης από τους δικούς τους. Τελικά τα πολύ βαριά ταμπού της χαμένης τιμής και του εξώγαμου παιδιού είναι τα βάρη που κουβαλούσαν οι περισσότερες ανύπαντρες γυναίκες μόνες τους, εγκαταλειμμένες και οι ίδιες από τους άνδρες, μέχρι που να αποφασίσουν ότι θα αφήσουν τα μωρά τους στο βρεφοκομείο, όπως εδώ στο Βρεφοκομείο Πατρών, που έστειλε πάρα πολλά παιδιά στο εξωτερικό.

Η κίνηση των παιδιών που ήταν «διαθέσιμα» για υιοθεσία από τότε λειτουργεί σ' ένα θολό ηθικό σύμπαν, με τα τωρινά αιτήματα των υιοθετημένων να παραμένουν ξεκρέμαστα. Σήμερα, στην Ελλάδα του 2025, οι αναβολές σχετικά με τα αιτήματα των υιοθετημένων παραμένουν αδικαιολόγητα, γιατί δεν τους μένει χρόνος.

Τοποθετούμε την Ελλάδα σ' ένα μεγαλύτερο γεωγραφικό και πολιτιστικό πλαίσιο για να καταλάβουμε καλύτερα τη θέση της σαν κατ' εξοχήν μέτωπο του Ψυχρού Πολέμου, μαζί με τη Νότια Κορέα—δύο χώρες σηματοδεδιμένες από το φαινόμενο των διακρατικών υιοθεσιών, αν και όχι στον ίδιο βαθμό. Οι ιστορικές υιοθεσίες από τη Κορέα είναι πασίγνωστες. Στην Ελλάδα όμως άλλα ενδιαφέροντα και άλλα συμφέροντα του Ψυχρού Πολέμου πάντα τραβούσαν τη προσοχή. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960, η φτωχή ανύπαντρη μητέρα ήταν πολύ παρούσα σε εγχώριες ταινίες. Οι εξελίξεις σε δημοφιλείς και μελοδραματικές ταινίες

του 1950-1960 είναι εύκολες να αναγνωριστούν: Σεξουαλικές σχέσεις πριν από τον γάμο οδηγούν σε ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες. Οι πολιτικές και ιδεολογικές διακρίσεις της μεταπολεμικής εποχής δεν πολυφαίνονται. Επικρατούν όμως οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες με φιλοδοξίες ότι θα εξαφανιστούν σύντομα, μέσα σε κύματα ανανέωσης και εκμοντερνισμού. Αλλά δεν εξαφανίζονται αρκετά γρήγορα για να ενταχτεί πλήρως η νεαρή ανύπαντρη και φτωχή μητέρα που θέλει να κρατήσει το νεογέννητο μωρό της. Η θεματική και δομική ρήξη στη ταινία έρχεται συνήθως όταν γεννιέται το εξώγαμο παιδί. Ό, τι γίνεται μετά τη γέννα λείει πολλά για τις ακόμα συντηρητικές αντιλήψεις της Ελλάδας του 1950-1960. Η υιοθεσία δεν είναι στο πρώτο πλάνο, ή αν είναι παρουσιάζεται σαν απόφαση που δεν τη πήρε η βιολογική μητέρα, αλλά οι γονείς ή οι μεγαλύτεροι συγγενείς της, το βρεφοκομείο, η αστυνομία, η εκκλησία, το δικαστήριο—όλοι παράγοντες που απαλλάσσουν τη ίδια τη μητέρα από τη πιο βαριά ευθύνη. Ειδικά στις ελληνικές μεταπολεμικές κωμωδίες και μελό φαίνεται ότι υπάρχει μόνο ένας δρόμος, μια πλοκή που οδηγεί στο μελλοντικό αίσιο τέλος: Το νεαρό ζευγάρι που αγαπιέται υπερβαίνει όλα τα εμπόδια. Το θαρραλέο ζευγάρι επιμένει στην αγάπη του, επίσης για το παιδί τους, και τα καταφέρνουν να παντρευτούν και να δώσουν στο παιδί ένα «κατάλληλο» σπίτι. Η κάπως φτιαχτή και γρήγορη επανασύνδεση που εμφανίζεται σε παρόμοιες ελληνικές ταινίες της εποχής σημαίνει ότι όλες οι κοινωνικές διακρίσεις και όλα τα οικονομικά προβλήματα λύνονται, εύκολα και εγκαίρως, μέσα σε σχετικά λίγο χρονικό διάστημα.

Αυτό σημαίνει επίσης ότι οι ταινίες προχωράνε με γοργό ρυθμό (όπως χρειάζεται για μια σωστή κωμωδία). Πατεράδες που δίσταζαν ή εξαφανιστήκαν αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους. Αυστηροί γονείς που προηγουμένως αντιστέκονταν στον «ακατάλληλο» γάμο με δικιά τους οικονομική σκοπιμότητα, τώρα δέχονται ξανά τα παιδιά τους στο σπίτι τους και το νεογέννητο που πάντα τυχαίνει να είναι αγόρι που θα πάρει και το όνομα του παππού του. Η γέννα των εγγονών, ειδικά των αγοριών, κάνει όλη τη διαφορά. Η αγάπη των νεαρών κερδίζει τους πάντες, όπως και η κοινή και απόλυτη αφοσίωση στα μωρά. Τα ζευγάρια θα ζήσουν καλά κι εμείς καλύτερα. Η πραγματικότητα όμως ήταν πολύ διαφορετική, όχι σαν τις ταινίες. Τέτοιο είδος κινηματογράφου μετατρέπει τα παιδιά σε αξεσουάρ, σε «props», χρήσιμο για άλλες δραματικές εξελίξεις. Ασφαλώς δεν ασχολείται με την ψυχολογική κατάσταση των εγκαταλειμμένων παιδιών.

Από το Βρεφοκομείο Πατρών πέρασαν περίπου 11.000 παιδιά, μέσα στα περίπου 100 χρόνια της λειτουργίας του (1859-1972), όπως αναδεικνύουν τα βιβλία με τους συνεχείς αριθμούς μητρώου. Για τους περισσότερους δεν ξέρουμε τι απέγιναν. Από το Βρεφοκομείο Αθηνών πέρασαν περίπου 47.000, μέσα σε 12 δεκαετίες. Από τον Άγιο Στυλιανό στη Θεσσαλονίκη 10.000 μέσα σε 8 δεκαετίες. Έτσι η ιστορία των υιοθεσιών από την Ελλάδα είναι η ιστορία των ευάλωτων, των αφανών, των πολιτών χωρίς φωνή. Αλλά επίσης η φωνή τής τότε φτωχής Ελλάδας εξαφανίζεται ανάμεσα στα γεωπολιτικά ενδιαφέροντα, με τις ΗΠΑ να θέλουν λευκά, υγιέστατα μωρά και η Ελλάδα να έχει να τα προσφέρει, σαν συνάλλαγμα για την πολύ γενναιόδωρη Αμερικάνικη βοήθεια. Έτσι πέφτει η ακμή των υιοθεσιών όχι στην αρχή της δεκαετίας του 1950 αλλά στο τέλος της και μέχρι το 1962 περίπου. Είναι το κράτος του Κωνσταντίνου Καραμανλή που επιδιώκει επενδύσεις από την Αμερική και να ενισχύσει εμπορικές, στρατιωτικές, και διπλωματικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες.

Ένα ακόμα στοιχείο που αφήνει μια βαριά σκιά πάνω στις δήθεν ιστορικές υιοθεσίες είναι το εξής. Υπήρχαν επίσης ακόμα μπερδεμένες πολιτιστικές αντιλήψεις για το τι είναι εμπιστευτική υιοθεσία προς το εξωτερικό. Η Ελληνική κοινωνία γνώριζε το μοντέλο της ενδοοικογενειακής υιοθεσίας, στις οποίες οι συγκεκριμένες συνθήκες και τα ονόματα ήταν πάντα γνωστά. Έτσι πολλοί χωριανοί έδωσαν παιδιά, δηλαδή και νόμιμα παιδιά, νομίζοντας ότι θα γυρνούσαν μετά τις σπουδές τους στην Αμερική. Η έννοια της κλειστής υιοθεσίας μακριά από τον τόπο γέννησης, στο Αμερικάνικο μοντέλο όπως λεγόταν, δεν είχε καθιερωθεί ακόμα. Μέσα στη πολλή παρεξήγηση έγιναν τραγικά λάθη που, λόγω της αυστηρής εχεμύθειας, δεν μπόρεσαν να διορθωθούν. Γράφει ένας λυπημένος πατέρας, χήρος, ο οποίος έδωσε όχι ένα αλλά τρία νόμιμα παιδιά για υιοθεσία στις Ηνωμένες Πολιτείες, με πολλές προσδοκίες

It seems that you know nothing of fatherly love and how a father suffers for his children, that is why you are writing such fables . . . whatever you write sounds like fables to me, as long as I do not receive a picture of my children to see if they are still alive. (source kept confidential)

Η ιστορία του κινήματος υιοθεσίας Ελληνόπουλων προς τις ΗΠΑ δεν είναι η ιστορία της ανασυγκρότησης της χώρας, αλλά η ιστορία της υπαρξιακής κρίσης της χώρας όπως και της οικο-

γένειας. Στην περίπτωση του απλού πατέρα που έδωσε τρία νόμιμα παιδιά, η υιοθεσία δεν στερεώνει την Ελληνική οικογένεια αλλά συνέβαλε να γίνει μια καινούρια Αμερικάνικη οικογένεια, στην οποία η αγάπη έπρεπε να αποδειχτεί ακόμα.

Την τριπλή υιοθεσία διαχειρίστηκε το Ελληνικό γραφείο της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας, αλλά υπήρχαν κι άλλοι μεσάζοντες, όπως η πολύ δραστήρια ΑΧΕΠΑ, American Hellenic Educational Progressive Association. Από το 1955 και μετά σημειώνουμε πραγματικό ανταγωνισμό ανάμεσα σε δικηγόρους, οργανώσεις, το ΠΙΚΡΑ (Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Προνοίας και Αντιλήψεως), το Κέντρο Βρεφών «Μητέρα», ακόμα και ταξιδιωτικά γραφεία, πάλι για τα πιο υγιή, τα πιο λευκά, και τα πιο διαθέσιμα Ελληνόπουλα, που θα βρουν τον δρόμο τους σε λευκά, ευκατάστατα ζευγάρια της Αμερικής, όχι αναγκαστικά άτεκνα. Έτσι, το μετεμφυλιακό σχήμα που ξεκίνησε με καλούς σκοπούς έγινε σχεδόν πεδίο μάχης, αν όχι για το κέρδος τότε για το κύρος της επιχείρησης. Ειδικά όμως για τα μεγαλύτερα παιδιά, μέχρι 14 χρονών, ο ξεριζωμός ήταν τραυματικός, γιατί δεν αναγνωρίζονταν το παρελθόν τους, η γλώσσα τους, η θρησκεία και οι συνήθειές τους—πέρα από τους συγγενείς και τις παρέες τους.

Σήμερα εκατοντάδες υιοθετημένοι από την Ελλάδα έχουν ακόμα ερωτήσεις, επίσης και τα παιδιά τους και τα εγγόνια τους. Ψάχνουν πρόσβαση στα χαρτιά τους (ακόμα και τα ιατρικά χαρτιά τους) και επιδιώκουν να αποκτήσουν ξανά την Ελληνική ιθαγένεια.

Υστερόγραφο

Στις 22 Απριλίου 2025 δημοσιεύτηκε η υπουργική απόφαση και στις 2 Μαΐου το επίσημο ΦΕΚ που αναγνωρίζει το κίνημα των ιστορικών υιοθεσιών από την Ελλάδα. Επίσης προσφέρει την πολυπόθητη αποκατάσταση των υιοθετημένων που τους δόθηκε νόμιμος και εφικτός δρόμος να γραφτούν στα δημοτολόγια της χώρας και έτσι να ξαναγίνουν επίσημα Έλληνες πολίτες με όλα τους τα δικαιώματα (π.χ. δικαίωμα ψήφου, δικαίωμα να υποβάλουν τα παιδιά τους αίτηση επίσης βάσει άμεσης ελληνικής καταγωγής ...). Η διαδικασία θα είναι πλέον εύκολη αλλά και παραδειγματική στη θετική θέλησή της να συμπεριλαμβάνει τους χαμένους πρώην Έλληνες πολίτες που έφυγαν από τη χώρα τους ως παιδιά.

Όντως το κίνημα της διεθνούς υιοθεσίας πρέπει να μπει στον εικοστό πρώτο αιώνα και το θέμα να εξεταστεί με μεγαλύτερη ενσυναίσθηση. Έχουμε όλοι δικαίωμα στην ταυτότητά μας, και όχι μόνο στην ταυτότητα που γνωρίζουμε ή φτιάχνουμε. Επίσης το θέμα ανοίγει σημαντικά ερωτήματα: Τι κάνουμε για να αποφύγουμε την ιδρυματοποίηση; Υπάρχουν μορφές διεθνούς φροντίδας για παιδιά που δεν τα αποκόπτουν από συγγενείς, πατρίδα, αδέρφια, γλώσσα, όνομα; Έχουμε ηθική υποχρέωση να κοιτάζουμε τα τραύματα στα μάτια, όπως κι άλλα τραύματα, του Εμφυλίου, της δικτατορίας, κτλ. Οι ιστορικές υιοθεσίες και η ενασχόληση μαζί τους μπορούν να ανοίξουν κι άλλους δρόμους επίσης, για ταυτότητα και μετανάστευση, για ταυτότητα και παρένθετες μητέρες, ταυτότητα και πατρότητα, κοινωνικά θέματα και μακρόχρονη έρευνα και ευθύνη και δικαιοσύνη. Επίσης η εμμονή στα έγγραφα (αν υπάρχουν) μπορεί να θέτει δημιουργικές προκλήσεις στα θέματα τεχνολογίας και διατήρησης, δηλαδή ψηφιοποίησης αρχείων και προσωπικών δεδομένων. Οι ιστορικές υιοθεσίες μπορούν να αναδείξουν σημαντικά, διαχρονικά στοιχεία για την οικογενειακή ιστορία και θέματα φύλου και ισότητας. Οι ιστορικές υιοθεσίες επίσης μπορούν να προωθήσουν το παράδειγμα για αλήθεια και συμφιλίωση, και έτσι να δώσουν δείγματα για τη δύναμη (ή όχι) του δημοκρατικού συστήματος—και τελικά για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

21211

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

2 Μαΐου 2025ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΑρ. Φύλλου 2108

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
1 Δικαιολογητικά για την εγγραφή, διάρθρωση, μεταβολή ή προσθήκη στοιχείων στο δημοτολόγιο, Ελλήνων πολιτών που υιοθετήθηκαν από άλλες εθνότητες, που υπήχθησαν στην Ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με το άρθρο 115-124 του ν. 4483/2017 «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) Ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των Ο.Τ.Α. Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας Μητρώο Πολιτών και άλλες διατάξεις» (Α' 107).

από τη

της πανεπιστημιακής
κοινότητας

Η ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ: ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Η επιδημιολογία λυμάτων (WBE - Wastewater-Based Epidemiology) είναι ένας νέος κλάδος της επιδημιολογίας και έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια σε ένα ιδιαίτερα πολύτιμο εργαλείο για την παρακολούθηση της υγείας των πληθυσμών. Μέσα από την ανάλυση των αστικών λυμάτων, οι επιστήμονες μπορούν να ανιχνεύσουν ουσίες που απεκκρίνονται από το ανθρώπινο σώμα, όπως παράνομα ναρκωτικά, φαρμακευτικά σκευάσματα ή μικροοργανισμούς και να εξάγουν χρήσιμα συμπεράσματα για τις συνθήκες και τις ανάγκες της κοινότητας. Η μέθοδος αυτή βασίζεται στην ανίχνευση των ίδιων των ουσιών ή των μεταβολιτών τους, που φτάνουν στο αποχετευτικό σύστημα μέσω των ούρων και των κοπράνων. Ανάμεσα στις ουσίες που μπορούν να εντοπιστούν είναι η κοκαΐνη και ο μεταβολίτης της Benzoylcegonine, το MDMA, το MDA, ουσίες τύπου ecstasy, καθώς και μορφίνη, κωδεΐνη, αμφεταμίνες, ισό και άλλες. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, διεθνείς μελέτες σε Ευρώπη, ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία επιβεβαιώνουν την αποτελεσματικότητα της μεθόδου στην καταγραφή της χρήσης ναρκωτικών και άλλων φαρμακευτικών ουσιών σε πραγματικό χρόνο.

Η επιδημιολογία λυμάτων δεν περιορίζεται μόνο στην καταγραφή παράνομων ουσιών. Χρησιμοποιείται επίσης για την παρακολούθηση της κατανάλωσης φαρμάκων, όπως αντιβιοτικά, αντικαταθλιπτικά, αντιφλεγμονώδη, αντιδιαβητικά και καρδιαγγειακά φάρμακα. Αυτά τα δεδομένα μπορούν να προσφέρουν μια εικόνα για την κατάσταση της δημόσιας υγείας στην περιοχή, την υπερκατανάλωση φαρμάκων αλλά και την ψυχική υγεία του πληθυσμού ειδικά σε περιόδους κρίσεων ή πανδημιών.

Στην Πάτρα, πρόσφατη αυτοχρηματοδοτούμενη έρευνα του Εργαστηρίου Υγιεινής-Επιδημιολογίας και Ποιότητας Ζωής του τμήματος Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών έδειξε την παρουσία ποικιλίας ναρκωτικών ουσιών στα λύματα της πόλης, μεταξύ των οποίων ecstasy, κοκαΐνη, μορφίνη και αμφεταμίνες. Η έρευνα κάλυψε τη χρονική περίοδο ενός έτους και επέτρεψε την αποτύπωση εποχιακών τάσεων και διακυμάνσεων στη χρήση. Η κοκαΐνη, για παράδειγμα, εμφάνισε σταθερή παρουσία με αύξηση το φθινόπωρο, ενώ οι ουσίες τύπου ecstasy παρουσίασαν εναλλαγές που ίσως σχετίζονται με τη διαθεσιμότητά τους στην παράνομη αγορά. Στην ίδια έρευνα, ανιχνεύθηκαν επίσης υψηλές συγκεντρώσεις αντικαταθλιπτικών, αντιδιαβητικών, φαρμάκων για χρόνια φλεγμονώδη νοσήματα και νικοτίνης. Η σταθερή ανίχνευση τέτοιων ουσιών υποδεικνύει χρόνιες υγειονομικές ανάγκες και μπορεί να λειτουργήσει ως καμπανάκι γύρω από την ανάγκη ενημέρωσης του κοινού για πρόληψη, υγιεινή διατροφή και φυσική άσκηση.

Αντίστοιχες μελέτες στην Αθήνα ανέδειξαν παρόμοιες ουσίες, με την κοκαΐνη και το MDMA να κυριαρχούν, ενώ σε ευρωπαϊκή μελέτη σε 120 πόλεις (2011–2017) καταγράφηκε αύξηση της χρήσης κοκαΐνης σε πόλεις όπως το Λονδίνο, η Ζυρίχη και η Βαρκελώνη. Ουσίες όπως οι αμφεταμίνες και οι μεθαμφεταμίνες παρουσίασαν μεγαλύτερη διάδοση σε βόρειες και ανατολικές χώρες.

Το Εργαστήριο ανήκει στο Δίκτυο Εργαστηρίων λυμάτων του ΕΟΔΥ. Συμμετέχει στην επιτήρηση του Sars-Cov-2 και των αναπνευστικών λυμάτων και παρέχει σημαντικά εργαλεία για την πρόληψη και την πρόβλεψη της παρουσίας τους. Η Επιδημιολογία λυμάτων (WBE) αναδεικνύεται ως ένα εργαλείο με τεράστια δυνατότητα: προσφέρει γρήγορα, αξιόπιστα και ανώνυμα δεδομένα για τη χρήση ουσιών, επιτρέποντας την ορθότερη χάραξη πολιτικών υγείας. Ειδικά σε εποχές παγκόσμιων υγειονομικών κρίσεων, όπως η πανδημία COVID-19, η επιδημιολογία των λυμάτων προσφέρει έναν πρωτοποριακό και ουσιαστικό τρόπο ώστε να γίνει κατανοητή η κατάσταση της κοινωνίας μας και να σχεδιαστούν στοχευμένες παρεμβάσεις προκειμένου να βελτιωθεί η δημόσια υγεία.

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΤΟΥ ΑΙ-HUB. ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΤΑΡΜΠΑΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΑΙ-HUB

Η Τεχνητή Νοημοσύνη αποτελεί σήμερα έναν από τους πιο δυναμικούς τομείς της τεχνολογίας, επηρεάζοντας σχεδόν κάθε πτυχή της καθημερινής μας ζωής, από την υγεία και την εκπαίδευση έως την ασφάλεια και την ψυχαγωγία. Τα πανεπιστήμια διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της έρευνας και της εκπαίδευσης στην Τεχνητή Νοημοσύνη, καλλιεργώντας ταλέντα που θα οδηγήσουν την τεχνολογική πρόοδο. Σε αυτό το πλαίσιο, το AI-Hub, το Κέντρο Τεχνητής Νοημοσύνης του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μη-

χανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πατρών διοργανώνει ετησίως έναν διαγωνισμό Τεχνητής Νοημοσύνης, ο οποίος απευθύνεται σε προπτυχιακούς φοιτητές όλων των τμημάτων, δίνοντάς τους την ευκαιρία να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε πρακτικά προβλήματα και να αναπτύξουν καινοτόμες λύσεις.

Το AI-Hub ιδρύθηκε το 2018 μετά από δωρεά του κ. Φ. Σωτηρόπουλου ως μια ακαδημαϊκή δομή με στόχο την εκπαίδευση, την έρευνα και την ανάπτυξη εφαρμογών, υπηρεσιών και προϊόντων στην επιστημονική περιοχή της Τεχνητής Νοημοσύνης. Εδρεύει στο τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, χωρίς όμως να περιορίζεται σε αυτό. Λειτουργεί με εξωστρέφεια και στόχο να αποτελέσει έναν κόμβο σύνδεσης και συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών, διδασκόντων, ερευνητών και επαγγελματιών του χώρου της Τεχνητής Νοημοσύνης, εντός και εκτός Πανεπιστημίου. Το όραμα του AI-Hub «να εξάγουμε ιδέες και όχι το έμψυχο

επιστημονικό δυναμικό μας», όπως πρωτοδιατυπώθηκε στην ιδρυτική επιστολή του δωρητή προς τις Πρυτανικές Αρχές του Πανεπιστημίου Πατρών, διαπνέει όλες τις δράσεις του Κέντρου και στοχεύει στη μείωση του brain drain δημιουργώντας ευκαιρίες και κίνητρα στους νέους επιστήμονες/αποφοίτους, ώστε να παραμείνουν στην Ελλάδα και να διαπρέψουν σε αυτήν. Μέσα από πρωτοβουλίες, όπως ο ετήσιος διαγωνισμός Τεχνητής Νοημοσύνης, το AI-Hub ενθαρρύνει τους φοιτητές να ασχοληθούν με την έρευνα, να αναπτύξουν καινοτόμες ιδέες, να συνεργαστούν με συμφοιτητές τους και να εξασκήσουν δεξιότητες που θα τους φανούν χρήσιμες στη μελλοντική τους επαγγελματική καριέρα.

Ο διαγωνισμός Τεχνητής Νοημοσύνης του AI-Hub ξεκίνησε το 2022 και φέτος διοργανώνεται για τέταρτη συνεχή χρονιά. Στον διαγωνισμό μπορούν να συμμετέχουν αποκλειστικά προπτυχιακοί φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών, οποιουδήποτε τμήματος, ατομικά ή σε ομάδες. Δεν υπάρχει όριο στο πλήθος των μελών κάθε ομάδας. Οι διαγωνιζόμενοι καλούνται να υποβάλουν εργασίες (projects) σχετικές με την επιστημονική περιοχή της Τεχνητής Νοημοσύνης. Οι εργασίες έχουν ελεύθερο θέμα και μορφή. Μπορούν να είναι εφαρμογές, συσκευές, demo, video, μελέτες, εκθέσεις, κτλ. Οι εργασίες δεν είναι απαραίτητο να είναι ολοκληρωμένες, όμως ο βαθμός ολοκλήρωσης συνυπολογίζεται στα κριτήρια αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό το AI-Hub απονέμει τα εξής έπαθλα: πρώτη θέση: 1000 €, δεύτερη θέση: 500 €, τρίτη θέση: 250 €, έπαινοι χωρίς χρηματικό έπαθλο για αξιόλογες εργασίες εκτός τριάδας και τέλος δυνατότητα επιπλέον χρηματοδότησης από το AI-Hub για εργασίες που

κρίνονται σημαντικές και απαιτούν επιπλέον ανάπτυξη. Η αξιολόγηση των εργασιών γίνεται από επιστημονική επιτροπή του AI-Hub. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι: (α) πρωτοτυπία ιδέας, (β) πρωτοτυπία υλοποίησης, (γ) βαθμός ολοκλήρωσης, (δ) αντίκτυπο.

Η συμμετοχή στον διαγωνισμό προσφέρει πολλαπλά οφέλη στους φοιτητές. Συγκεκριμένα, τους δίνει την ευκαιρία να εφαρμόσουν θεωρητικές γνώσεις σε πρακτικά προβλήματα, ενισχύοντας τις τεχνικές τους δεξιότητες και καλλιεργεί δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας, οι οποίες είναι απαραίτητες στον επαγγελματικό τομέα με την ομαδική εργασία. Η ενασχόληση με σύγχρονες προκλήσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης κρατά τους φοιτητές ενημερωμένους για τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις και τέλος η συμμετοχή σε τέτοιες διοργανώσεις ενισχύει το βιογραφικό τους, τους προετοιμάζει για ενδεχόμενες μεταπτυχιακές σπουδές και τους καθιστά πιο ανταγωνιστικούς στην αγορά εργασίας.

Ωστόσο, ο διαγωνισμός του AI-Hub ωφελεί και την ευρύτερη κοινότητα. Καθώς η Τεχνητή Νοημοσύνη εξελίσσεται, η ζήτηση για επαγγελματίες με δεξιότητες στον τομέα αυτόν αυξάνεται και πρωτοβουλίες όπως ο διαγωνισμός του AI-Hub βοηθούν στη γεφύρωση αυτής της ζήτησης. Επιπλέον, ο διαγωνισμός συμβάλλει στη δημιουργία μιας δυναμικής κοινότητας Τεχνητής Νοημοσύνης στο Πανεπιστήμιο Πατρών, η οποία θα είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες του μέλλοντος. Μέσω της ενθάρρυνσης της καινοτομίας, ο διαγωνισμός στοχεύει να οδηγήσει σε νέες τεχνολογίες με πρακτική αξία. Αυτό, με τη σειρά του, ενισχύει τη θέση του Πανεπιστημίου ως κόμβου Τεχνητής Νοημοσύνης στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς.

Ο τέταρτος διαγωνισμός Τεχνητής Νοημοσύνης του AI-Hub έχει καταληκτική ημερομηνία υποβολής εργασιών 30 Σεπτεμβρίου 2025. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν όλες τις πληροφορίες στην ιστοσελίδα του AI-Hub, στον σύνδεσμο: <http://ai-hub.ece.upatras.gr/>

Στιγμιότυπο από την τελετή βράβευσης του δεύτερου διαγωνισμού Τεχνητής Νοημοσύνης (2023) του AI-Hub στο Αμφιθέατρο του Μουσείου Επιστημών και Τεχνολογίας (MET) του Πανεπιστημίου Πατρών

Αναμνηστική φωτογραφία από τη βράβευση του δεύτερου διαγωνισμού Τεχνητής Νοημοσύνης (2023) του AI-Hub. Από αριστερά προς τα δεξιά διακρίνονται: ο Καθ. Α. Αλεξανδρίδης (Πρόεδρος του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & ΤΥ), οι βραβευθέντες φοιτητές Ι. Τσάμπρας, Κ. Σκαντζής, Η. Ουζούνης, ο Ομ. Καθ. Ν. Φακωτάκης (μέλος της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής του AI-Hub), ο Ομ. Καθ. Ν. Ασπράγκαθος (Αντιδήμαρχος Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Μελετών Έργων Πρασίνου, Καθαριότητας, Ανακύκλωσης και Μηχανολογικού Εξοπλισμού δήμου Πατρέων), ο κ. Φ. Σωτηρόπουλος (ιδρυτής του AI-Hub και δωρητής των βραβείων) και ο Αν. Καθ. Κ. Σγάρμπας (μέλος της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής του AI-Hub).

Η ομάδα σύγχρονου χορού «Πρόσχημα» αποτελεί μια συλλογικότητα καλλιτεχνών, επιτρέποντας την ανάδειξη της διαφορετικότητας και την ενσωμάτωσή της στη δημιουργική διαδικασία με καλλιτεχνική της διευθύντρια την χορογράφο Μαρία Κολιοπούλου.

«L.Eros»

Performer: Μάρω Γαλάνη

Η ποιητική του «L.Eros» είναι μια βιωματική, σωματοποιημένη και συγκινησιακή εμπειρία, η οποία εδρεύει στο τραύμα της αναπηρίας. Αφορά την κοινωνική στάση απέναντι στην αναπηρία. Διαπραγματεύεται τον ρατσισμό απέναντι στα άτομα με αναπηρία αλλά και στους οικείους τους, ψάχνοντας την απάντηση στην ερώτηση «Γιατί εγώ και όχι εσύ».

Εργαστήριο Πρωτόγονης Έκφρασης - Expression Primitive

«Συμπεριληπτική ομάδα ατόμων με και χωρίς αναπηρία»

Εμψυχώτρια ομάδας: Μάρω Γαλάνη

Μια συμπεριληπτική ομάδα ατόμων με και χωρίς αναπηρία που χρησιμοποιούν ρυθμό, φωνή και τελετουργική κίνηση. Η διαδικασία οδηγεί στην απελευθέρωση, τη ζωντάνια, τη χαρά και την αισιοδοξία για καλλιτεχνική απελευθέρωση και συλλογική έκφραση. Απευθύνεται σε άντρες και γυναίκες κάθε ηλικίας, με ή χωρίς αναπηρία, ανεξάρτητα από την εμπειρία τους στον χορό.

Αγώνας Baskin: «Ήφαιστος – Απόλλωνας Πατρών»

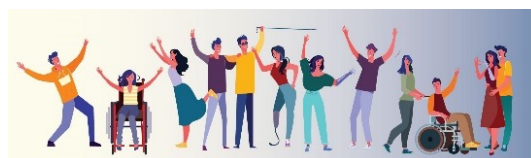
Αθλητικό γεγονός με μεικτές ομάδες ατόμων με ή χωρίς αναπηρία, για την προώθηση της ενσυναίσθησης, της συνεργασίας και της κατανόησης των περιορισμών που επιβάλλει η καθημερινότητα στα άτομα με κινητικές δυσκολίες. Τρεις παίχτες με αμαξίδιο και δύο όρθιοι ανά ομάδα. Η μπάλα περνά από τον παίχτη με αμαξίδιο στον παίχτη χωρίς αμαξίδιο για να μετρήσει το καλάθι. Προκειμένου να αισθανθούν οι φοιτητές χωρίς αναπηρία πώς είναι να ζεις με περιορισμούς και αποκλεισμούς, στον αγώνα συμμετέχουν ως παίχτες με αμαξίδιο και φοιτητές χωρίς αναπηρία.

Το αθλητικό σωματείο ατόμων με αναπηρίες «ΗΦΑΙΣΤΟΣ» ιδρύθηκε από μία ομάδα ανθρώπων που ασχολούνται με αθλήματα προσαρμοσμένα σε άτομα με κινητικές αναπηρίες. Το τμήμα ανδρικής καλαθοσφαίρισης του Απόλλωνα Πατρών ιδρύθηκε το έτος 1947. Από τα πρώτα χρόνια της πορείας του λαμβάνει μέρος σε πρωταθλήματα και σημειώνει διακρίσεις.

«Σημείο Ο»

Το «Σημείο Ο» είναι κάθε εμπόδιο που περιορίζει την αυτενέργεια και προσβασιμότητα ενός ατόμου με αναπηρία. Με στόχο την ανάδειξη αυτών των σημείων στην Πάτρα και στους πανεπιστημιακούς χώρους, οι φοιτητές/ριες καλούνται να τα καταγράψουν μέσω της εφαρμογής ArcGIS, συμβάλλοντας στην βελτίωση της προσβασιμότητας. Η δράση είναι ανώνυμη, διαδραστική και έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος πραγματικά ισότιμου και συμπεριληπτικού για όλους. Η δράση υλοποιείται από τη Βιβλιοθήκη και το Κέντρο Πληροφόρησης, καθώς και το Τμήμα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λογισμικού.

Οι εκδηλώσεις του φεστιβάλ καλύπτονται από ζωντανή διερμηνεία στην ελληνική νοηματική γλώσσα. Επίσης, το πρόγραμμα είναι εκτυπωμένο σε γραφή Braille και στις παραστάσεις χρησιμοποιούνται δημιουργικά εργαλεία προσβασιμότητας για άτομα με δυσκολίες όρασης. Για τη Μονάδα Ισότητας Πρόσβασης του Πανεπιστημίου Πατρών η πολιτιστική προσβασιμότητα δεν είναι απλώς τεχνικό ζήτημα ή επικοινωνιακή επιλογή. Αποτελεί ηθική υποχρέωση και κοινωνική αναγκαιότητα για τη δημιουργία μια δίκαιης και ουσιαστικά συμμετοχικής πανεπιστημιακής κοινότητας. Η προσβασιμότητα στο πολιτιστικό αγαθό, στο πλαίσιο λειτουργίας του Πανεπιστημίου Πατρών, αποτελεί δομικό στοιχείο των πρωτοβουλιών και των δράσεών του. Το φεστιβάλ «Η τέχνη της διαφορετικότητας» αναδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η τέχνη, η παιδεία και η συμπερίληψη μπορούν να συν-υπάρχουν, να συν-εργάζονται και να μετα-μορφώνουν, οικοδομώντας κοινότητες αλληλεγγύης, όπου η διαφορετικότητα γίνεται δύναμη δημιουργίας και σύνθεσης.

SMACITE: ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΡΗΓΚΟΥ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Το έργο SMACITE (Boosting the technical and non-technical skills and competences of Smart Cities technicians and engineers), που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Erasmus+ και συντονίστηκε από το Πανεπιστήμιο Πατρών, ολοκληρώθηκε με επιτυχία, παρέχοντας σύγχρονα εργαλεία επαγγελματικής εκπαίδευσης για τεχνικούς και μηχανικούς Έξυπνων Πόλεων συνδυάζοντας κατάρτιση σε τεχνολογίες αιχμής με πράσινες, επιχειρηματικές και εγκάρσιες δεξιότητες.

Κύρια Επιτεύγματα του Έργου

Ένα από τα βασικά αποτελέσματα του SMACITE είναι ο ορισμός δύο νέων επαγγελματικών προφίλ: του Τεχνικού Έξυπνων Πόλεων και του Μηχανικού Έξυπνων Πόλεων, τα οποία παρέχουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για τις απαιτούμενες τεχνικές και μη τεχνικές δεξιότητες. Αυτά τα προφίλ χαρτογραφήθηκαν με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα ESCO και e-CF, εξασφαλίζοντας εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, και στηρίχθηκαν σε έρευνες, συνεντεύξεις και τη συμβολή ειδικών από 11 ευρωπαϊκές χώρες.

Για την εκπαίδευση των νέων επαγγελματιών, το SMACITE ανέπτυξε ένα ολοκληρωμένο και ευέλικτο πρόγραμμα σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει 12 μαθήματα (9 τεχνικά και 3 μη τεχνικά), προσαρμοσμένα στις τεχνολογίες υποστήριξης των Έξυπνων Πόλεων και τις εγκάρσιες δεξιότητες. Επιπλέον, σχεδιάστηκε ένα διαγνωστικό εργαλείο αυτοαξιολόγησης για την εξατομίκευση της μαθησιακής πορείας.

Η πλατφόρμα MOOC (<https://mooc.smacite.eu/>) αποτέλεσε τον βασικό άξονα για την ανάπτυξη τεχνικών δεξιοτήτων, προσφέροντας ένα ανοικτό και δωρεάν online πρόγραμμα σπουδών, με θεματικές όπως το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (IoT), η Μηχανική Μάθηση, το Υπολογιστικό Νέφος, η Οπτικοποίηση Δεδομένων, το Blockchain, αλλά και εγκάρσιες δεξιότητες όπως η Ηγεσία, η Επικοινωνία, η Βιωσιμότητα, κ.α. Παράλληλα, οι Εικονικοί Κόσμοι του SMACITE εισήγαγαν καινοτόμες εμπειρίες μάθησης μέσω προσομοιώσεων που αναπτύχθηκαν για την ανάπτυξη μη τεχνικών δεξιοτήτων (πράσινες δεξιότητες, επιχειρηματικότητα, κ.α.).

Οι δραστηριότητες και τα αποτελέσματα του SMACITE διαμορφώθηκαν μέσω της συνεχούς εμπλοκής ενδιαφερόμενων μερών, με 8 εθνικά και 3 ευρωπαϊκά workshops, στα οποία συμμετείχαν πάνω από 800 άτομα, όπως φοιτητές, πάροχοι επαγγελματικής και τεχνικής κατάρτισης, εκπρόσωποι δήμων, ΜΜΕ, ερευνητές και

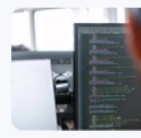
Οι φορείς του έργου και ο Project Officer κ. Paolo Zancanella στην Τελική Συνάντηση Εργασίας του έργου.

Project News & Events Training Program Pilots

The project aims to address the skills gap of Smart Cities technicians and engineers, by designing and implementing a vocational education and training program that includes a novel and multi-disciplinary curriculum combining knowledge on Smart Cities enabling technologies, with entrepreneurship and green skills.

Objectives

Workplan

θεσμικοί φορείς της ΕΕ. Μέσα από αυτά τα workshops, αξιολογήθηκε το εκπαιδευτικό περιεχόμενο, επικυρώθηκαν οι χάρτες δεξιοτήτων και σχεδιάστηκαν στρατηγικές υλοποίησης.

Το έργο ολοκληρώθηκε με την πραγματοποίηση του Τελικού Συνεδρίου στις 8 Μαΐου 2025, στο Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, στην Αθήνα. Η εκδήλωση, που διοργανώθηκε με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου Πατρών και της Universal Certification Solutions, συγκέντρωσε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες του κλάδου. Περιλάμβανε ομιλίες από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και ευρωπαίους αξιωματούχους, συζητήσεις για τη διακυβέρνηση μέσω Τεχνητής Νοημοσύνης και την ανάπτυξη ταλέντου, καθώς και demos του προγράμματος σπουδών και των ψηφιακών εργαλείων που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του έργου.

Το SMACITE στόχευσε στο συνδυασμό τεχνικής κατάρτισης και βιωματικής μάθησης, προσφέροντας μια εκπαιδευτική εμπειρία που προάγει τη συνεργασία, την καινοτομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη των Έξυπνων Πόλεων. Το έργο δημιούργησε ένα οικοσύστημα που θα συνεχίσει να υποστηρίζει την εκπαίδευση επαγγελματιών σε ολόκληρη την Ευρώπη, μέσω της πλατφόρμας MOOC, των εικονικών εκπαιδευτικών κόσμων και των επαγγελματικών προφίλ που εισήγαγε. Η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων προβλέπει τη διατήρηση και διεύρυνση αυτών των πόρων, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση πολιτικών και τη δημιουργία νέων συνεργασιών που ενισχύουν το μέλλον των Έξυπνων Πόλεων και ενδυναμώνουν το ανθρώπινο δυναμικό που θα κληθεί να υποστηρίξει με τις δεξιότητές του τις νέες υποδομές.

Κατά τη διάρκεια του έργου, έγιναν μια σειρά από επιστημονικές δημοσιεύσεις για τα κύρια αποτελέσματα του έργου που σχετίζονται θέματα ανάπτυξης δεξιοτήτων και καινοτόμων μεθοδολογιών εκπαίδευσης, όπως:

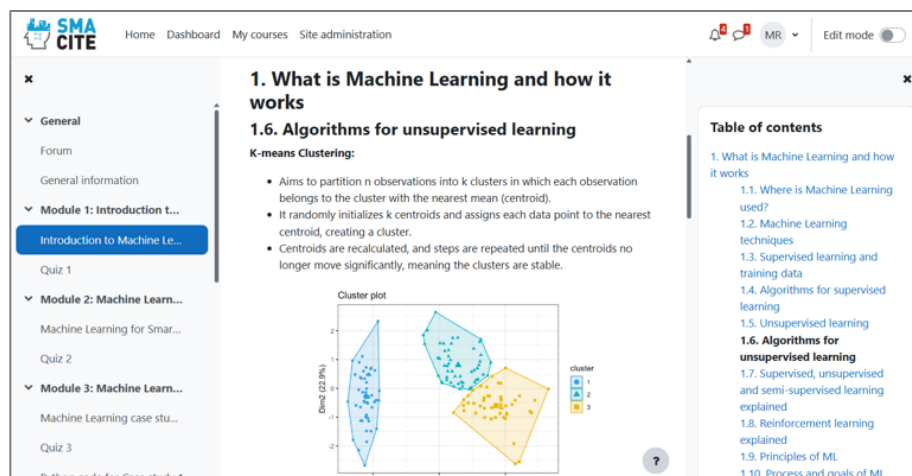
- López-Baldominos, I., Pospelova, V., Fernández-Sanz, L., & Castillo-Martínez, A. (2024). Modelling and analyzing the availability of technical professional profiles for the success of Smart Cities projects in Europe. *Sensors*, 24(18), 6089. <https://doi.org/10.3390/s24186089>
- Rigou, M., Gkamas, V., Perikos, I., Kostas, K., & Kontodiakou, P. (2025). Utilizing virtual worlds for training professionals: The case of soft skills training of Smart City engineers and technicians. *Computers*, 14(6), 206. <https://doi.org/10.3390/computers14060206>

Για περισσότερες πληροφορίες και πρόσβαση στους εκπαιδευτικούς πόρους, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του έργου: <https://smacite.eu> ή επικοινωνήστε με την Επ. Υπεύθυνη του έργου κα. Μαρία Ρήγκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (rigou@upatras.gr).

Το έργο SMACITE συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος Erasmus+ (Grant no. 101052513).

Co-funded by
the European Union

Σελίδα από ενότητα τεχνικών δεξιοτήτων στο MOOC του έργου (<https://mooc.smacite.eu/>)

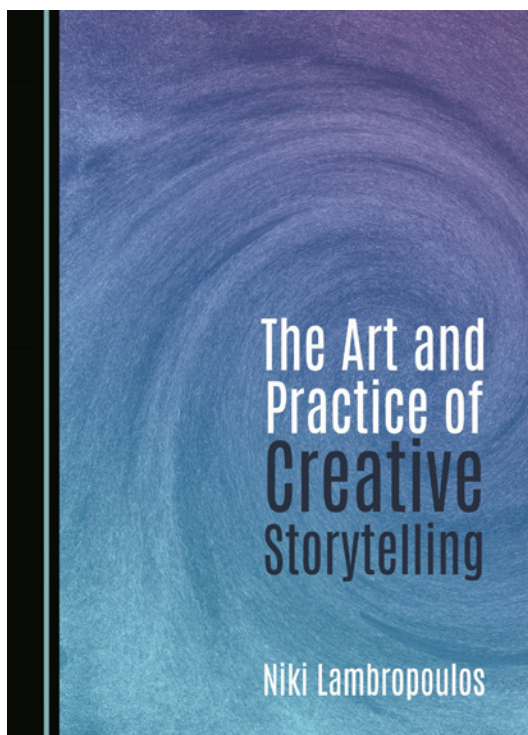

Στιγμιότυπο από τον εικονικό κόσμο για την ανάπτυξη εγκάρσιων

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ/ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ

ΝΙΚΗ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΛΟΣ ΕΔΙΠ ΤΕΠΕΚΕ

Οι προκλήσεις του 21ου αιώνα και ταυτόχρονα το νέο πλαίσιο δεξιοτήτων γνωστών ως 7Cs (δημιουργικότητα, επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, ιθαγένεια, πολιτισμός και ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών)/συνδεσιμότητα ως ψηφιακές δεξιότητες) υποδεικνύουν την ανάγκη για συμμετοχική επιστήμη, κουλτούρα και συνδεσιμότητα μεταξύ των ατόμων και των κοινοτήτων τους. Η κατάκτηση αυτών των ήπιων δεξιοτήτων είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αλλαγών στις γνωστικές δομές, όπου ο ρόλος του κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος είναι σημαντικός, καθώς διαμορφώνει το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιείται η μαθησιακή διαδικασία και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής έχει πλέον εντάξει τη δημιουργική γραφή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ παράλληλα συστήνει στους εκπαιδευτικούς την «παιδαγωγική» της δημιουργικής γραφής, με την αξιοποίηση θεωρητικών εργαλείων της στη διδασκαλία. Έτσι, τα επόμενα χρόνια θα υπάρξει σημαντική αύξηση των εκδόσεων σχετικά με την παιδαγωγική της

δημιουργικής γραφής και αφήγησης/ψηφιακή αφήγηση αλλά και προσφορά πολλών αντίστοιχων μαθημάτων στο πλαίσιο προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών.

Η δημιουργική γραφή, αν και συνδέεται συχνά με τη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή, έχει βαθιές ρίζες στην αρχαία ελληνική σκέψη· ο Αριστοτέλης στο έργο «Ποιητική» ορίζει την τραγωδία και αναφέρεται στην έννοια της «κάθαρσης», στα συναισθήματα οίκτου και φόβου που δημιουργούνται στους θεατές από τα παθήματα των ηρώων και από το τραγικό τέλος τους. Αυτή η έννοια της «κάθαρσης» αποτελεί θεμέλιο στη σύγχρονη δημιουργική γραφή και έχει ψυχοπαιδαγωγικό χαρακτήρα, καθώς στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να μεταμορφώσει τον αναγνώστη/θεατή μέσω της εμπλοκής σε ηθικά και συναισθηματικά διλήμματα και όχι μόνο η ψυχαγωγία. Η τυπική διάρθρωση της τραγωδίας, η σύνθεση επικών (πρόλογος, επεισόδια, έξοδος) και λυρικών στοιχείων (πάροδος, στάσιμα), τα πάθη του ανθρώπου, οι συγκρούσεις και η πτώση του ήρωα, παραμένουν ισχυρά εργαλεία για τους σύγχρονους συγγραφείς και αφηγητές, αναδεικνύοντας τη διαχρονική αξία της δημιουργικής γραφής και την εξέλιξη/ανανέωσή της χρησιμοποιώντας τα ίδια της τα μέσα.

Η δημιουργική γραφή λοιπόν λειτουργεί ως μέσο έκφρασης ιδεών, συναισθημάτων και εμπειριών, ενώ παράλληλα αποτελεί μια μορφή επικοινωνίας που μεταδίδει μηνύματα, θέματα, και ηθικά διδάγματα μιας κοινότητας και κουλτούρας. Η έμφυτη τάση του ανθρώπου για αφήγηση, σε συνδυασμό με την ικανότητα να αντλεί διδάγματα από τις αφηγήσεις, αποτελεί τη βάση της οργάνωσης της ανθρώπινης εμπειρίας. Επίσης, λειτουργεί ως παρατήρηση και τεκμηρίωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και του κόσμου, όπως τον αντιλαμβάνεται ο αφηγητής. Έτσι, η δημιουργική γραφή συχνά γίνεται φορέας πολιτισμού, γνώσης, αξιών και παραδόσεων, μια πηγή έμπνευσης που θα οδηγήσει στην αλλαγή. Από μια ουσιαστική απλότητα στην πολυπλοκότητα, οι ιστορίες συχνά διερευνούν κοινωνικά ζητήματα, αμφισβητούν τους κανόνες και προτείνουν λύσεις, στο πλαίσιο μιας δημιουργικής διάθεσης και ανάγκης για πρόοδο. Μαζί με την ψηφιακή αφήγηση, δημιουργεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον στην εκπαίδευση που ενισχύει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και κάνει τη γνώση πιο ελκυστική και πιο αποτελεσματική. Συνιστά μια διέξοδο για τους μαθητές/αφηγητές που μοιάζει με παιχνίδι που έχει στοιχεία φαντασίας, αναζήτησης, περιέργειας, πειραματισμού ή δράσης, δημιουργώντας ένα περιβάλλον ψυχαγωγίας που προσφέρει πρωτοτυπία και εξέλιξη.

Μέσω της δημιουργικής γραφής, οι άνθρωποι μπορούν να έρθουν σε επαφή με διαφορετικούς κόσμους, φανταστικούς ή μη, και να αντιμετωπίσουν προκλήσεις, συμπεριφορές και καταστάσεις. Ο αφηγηματικός λόγος προϋποθέτει την ικανότητα κατανόησης και σύνθεσης διαφόρων μέσων (κείμενα, εικόνες, πολυμέσα κ.λπ.) και τη διατήρηση νοημάτων εντός της αφήγησης, εφευρίσκει νέους τρόπους επικοινωνίας και δράσης, με την αφήγηση να λειτουργεί ως μέσο μετάδοσης των κατάλληλων μηνυμάτων, αντιλήψεων, αξιών και συμπεριφορών. Η «αφηγηματική νοημοσύνη» και ο «αφηγηματικός γραμματισμός», η δεξιότητα λειτουργικής και κριτικής πρόσληψης και σύνθεσης αφηγήσεων αφορούν εγγενείς γνωστικές διαδικασίες κατανόησης και ερμηνείας του ανθρώπου και του κόσμου. Η αφηγηματική σκέψη αναφέρεται στη γνωστική διαδικασία μέσω της οποίας τα άτομα κατανοούν τον κόσμο, κατασκευάζοντας και ερμηνεύοντας ιστορίες ή αφηγήσεις. Περιλαμβάνει την οργάνωση πληροφοριών, γεγονότων και εμπειριών σε μια συνεκτική και ουσιαστική αφηγηματική δομή και προσδίδει οργάνωση στις εμπειρίες μας, δηλαδή στα γεγονότα και στη σχέση μας με αυτά, και νόημα στην κοινωνική πραγματικότητα δημιουργώντας αφηγήσεις για την ανθρώπινη δραστηριότητα. Προσωπικές, πολιτισμικές, ιστορικές και φανταστικές αφηγήσεις είναι δυνατόν να συνυπάρχουν στην ίδια ιστορία.

Η ψηφιακή αφήγηση είναι ο συνδυασμός της παραδοσιακής, προφορικής αφήγησης και της επικοινωνίας που χρησιμοποιεί διαφορετικούς τύπους υλικού και εργαλείων πολυμέσων, συμπεριλαμβανομένων εικόνων, κειμένου, βίντεο κλπ., ακουστικής αφήγησης και μουσικής. Οι νέες τεχνολογίες δημιουργίας πολυμέσων και διαμεσικών εφαρμογών και η τεχνητή νοημοσύνη αποτελούν ισχυρά κίνητρα για τη βελτίωση των 7Cs. Αν και η τεχνητή νοημοσύνη εγείρει ερωτήματα για την αυθεντικότητα, την πνευματική ιδιοκτησία και τα ηθικά όρια της δημιουργίας, σήμερα εισέρχεται δυναμικά ανοίγοντας νέους ορίζοντες στη δημιουργική γραφή λειτουργώντας ως εργαλείο έμπνευσης, υποστήριξης και πειραματισμού. Αντί να αντικαθιστά τον δημιουργό, μπορεί να υποστηρίξει μια νέα, δυναμική συνεργασία ανθρώπου και μηχανής, όπου η τεχνολογία δεν περιορίζει ή αντικαθιστά, αλλά ενισχύει τη φωνή και το ύφος του συγγραφέα.

Παρά το γεγονός ότι η δημιουργική γραφή δεν έχει αναγνωριστεί ευρέως ως γνωστικό αντικείμενο στα ελληνικά πανεπιστήμια, η διδασκαλία της πολύ συχνά εμπλέκει δύο αλληλοσυμπληρούμενα στοιχεία ως συνεχόμενη διαδικασία: την πράξη της δημιουργικής γραφής και την πράξη της κριτικής σκέψης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Ως γνωστικό εργαλείο υποστηρίζει τα άτομα ώστε να εξωτερικεύουν σκέψεις, συναισθήματα και εμπειρίες, προκειμένου να δημιουργείται το αίσθημα της ανακάλυψης και της δημιουργικής ευφορίας και να συμμετέχουν σε ιστορίες με τα χαρακτηριστικά, τα βιώματα και τα ενδιαφέροντα των άλλων. Έτσι, η διαδικασία αυτή παρέχει το διαθεματικό πλαίσιο για την εννοιολογική αναπλαισίωση, την ορατότητα και αυτοέκφραση όλων των συμμετεχόντων, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη δημιουργικότητα, τη διαφορετικότητα, τη δημοκρατία και τη συμπερίληψη. Γίνεται εποικοδομητική ανατροφοδότηση και αναπτύσσεται η μεταγνώση και ο αναστοχασμός, η αυτοεκτίμηση, η ανθεκτικότητα και η αυτονομία με τη μεταφορά σε μια διαφορετική πραγματικότητα.

Η ικανότητα της αφήγησης είναι ένα εγγενές χαρακτηριστικό του ανθρώπου. Ο άνθρωπος δημιουργεί και μοιράζεται ιστορίες, ως μέσο κατανόησης του κόσμου, συγκρότησης της ατομικής και συλλογικής ταυτότητας και διάχυσης της γνώσης και εμπειρίας. Η δημιουργική γραφή/ψηφιακή αφήγηση είναι ένας βασικός παράγοντας που μπορεί να ενισχύσει την ανθρώπινη επικοινωνία, την εκπαίδευση και την πολιτισμική εξέλιξη. Σε αυτήν την προσπάθεια για την αναγνώριση της σημασίας της στην Ελλάδα, ως ακαδημαϊκό γνωστικό αντικείμενο, η Νίκη Λαμπροπούλου συμμετέχει με δύο ακαδημαϊκά βιβλία και ένα τρίτο υπό έκδοση. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τα βιβλία: *Η δημιουργικότητα και η δημιουργική αφήγηση στην εκπαίδευση*. 9 Βήματα για συνειδητοποίηση και δράση (εκδόσεις «Γρηγόρη») και *The Art and Practice of Creative Storytelling* (εκδόσεις «Cambridge Scholars Publishers»).

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΟΥΣΕΙΩΝ-ICOM: ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΠΕΝΥ ΘΕΟΔΩΓΗ-ΓΚΟΥΤΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΜΕΤ ΠΠ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ICOM
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ICOM
ΙΠΠΟΤΗΣ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΦΟΙΝΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων-ICOM (<http://icom.museum/en/>) αποτελεί τον μοναδικό διεθνή, μη κυβερνητικό οργανισμό, για τα μουσεία και για τους επαγγελματίες των μουσείων, ο οποίος υποστηρίζει την έρευνα, τη διατήρηση, τη συνέχιση και την επικοινωνία στην κοινωνία της παγκόσμιας υλικής και άυλης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του παρόντος και του μέλλοντος. Μέσω των μελών του αναπτύσσει επαγγελματικές προδιαγραφές και κανόνες δεοντολογίας για τις δραστηριότητες των μουσείων. Τα 57.208 μέλη του, σήμερα, προέρχονται από 129 χώρες σε όλες τις ηπείρους. Παράλληλα λειτουργούν 120 εθνικές επιτροπές, 7 περιφερειακές, 34 διεθνείς και 21 θυγατρικοί οργανισμοί.

Το ICOM ιδρύθηκε το 1946, ακριβώς μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Μερικοί επαγγελματίες μουσείων που αγωνιούσαν για την τύχη της παγκόσμιας κληρονομιάς μετά τις καταστροφές που είχε υποστεί από τον πόλεμο, αποτέλεσαν τους πρωτεργάτες του. Η UNESCO στήριξε αυτήν την πρωτοβουλία προσφέροντας στέγη στο κτίριό της, στο Παρίσι. Αρκετές πρωτοβουλίες του ICOM ξεκίνησαν σε συνεργασία με την UNESCO, όπως το πρόγραμμα «Σταυροφορία των Μουσείων» (1951), το οποίο συνέβαλε στην αναγνώριση του εκπαιδευτικού ρόλου των Μουσείων και η καθιέρωση της 18ης Μαΐου ως Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, το 1977.

Οι κύριοι στόχοι του ICOM είναι να καθιερώνει πρότυπα αριστείας για τα μουσεία, να αποτελεί ένα επαγγελματικό δίκτυο και έναν χώρο ανταλλαγής ιδεών για όλους ενισχύοντας την αλληλεπίδραση και την κατανόηση, να ηγείται του παγκόσμιου προβληματισμού για τον ρόλο ή το μέλλον των μουσείων και τη συμβολή τους στην Αειφόρο Ανάπτυξη και να πραγματοποιεί διεθνείς αποστολές σε χώρες στις οποίες υπάρχει ανάγκη υποστήριξης.

Ανακαλύπτοντας το ICOM

Είχα την τύχη να έρθω για πρώτη φορά σε επαφή με το ICOM στις αρχές της δεκαετίας του 1980, στο πλαίσιο της πτυχιακής μου εργασίας στην Ειδική Σχολή Αρχιτεκτονικής (ESA) στο Παρίσι. Ήταν η εποχή που είχε αρχίσει να εδραιώνεται ως Διεθνής Οργανισμός για τα μουσεία στις αναπτυσσόμενες χώρες και να ανοίγεται στις υπόλοιπες. Η βιβλιοθήκη του, στο κτίριο της UNESCO, αποτέλεσε για μένα τη σημαντικότερη πηγή πληροφοριών για την πτυχιακή μου εργασία.

Η εμπειρία μου με το ICOM με έφερε σε επαφή με έναν άλλο κόσμο, την οικογένεια του ICOM. Η διακίνηση ιδεών, η συνεργασία, η ανάπτυξη δεσμών, ο σεβασμός του διαφορετικού και η αλληλεπίδραση αποτελούσαν τους βασικούς άξονες. Πάνω σε αυτούς στηρίχθηκε η εξέλιξη του οργανισμού και το άνοιγμά του σε όλες τις ηπείρους. Ταυτίστηκα με τα ερωτήματα και τις ανησυχίες που έθετε, ήρθα σε επαφή με δια-

φορετικούς τρόπους σκέψης και πολιτισμούς μέσα από την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα ήταν μια επαφή που έπρεπε να διατηρήσω με κάθε τρόπο, όταν στα τέλη της δεκαετίας 1980 ανακάλυψα ότι είχε ήδη ιδρυθεί το Ελληνικό Τμήμα (<http://icom-greece.mini.icom.museum/>). Συντάχθηκα αμέσως με τους έλληνες συναδέλφους και έγινα ενεργό μέλος του ICOM και του Ελληνικού Τμήματος χωρίς δεύτερη σκέψη.

Συμμετέχοντας ενεργά στο ICOM

Η ενεργή συμμετοχή μου στις δράσεις του ICOM με έφερε στην πρώτη γραμμή. Την δεκαετία του 1990 εκλέχθηκα Αντιπρόεδρος και Γραμματέας του Ελληνικού Τμήματος. Παράλληλα, άρχισα να συμμετέχω ενεργά σε Διεθνείς Επιτροπές και ιδιαίτερα στην Επιτροπή Τεκμηρίωσης-CIDOC όπου εκλέχθηκα Γραμματέας και Πρόεδρος της Ομάδας Τεκμηρίωσης Εθνογραφικού Υλικού (1993-2001). Ήταν η εποχή που εργάστηκα στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης της Πάτρας και σε προγράμματα για τη μουσειακή τεκμηρίωση του Πανεπιστημίου Πατρών.

Επίσης, στο Πανεπιστήμιο Πατρών το 1998 ήμουν υπεύθυνος για την οργάνωση και τη λειτουργία του Μουσείου Επιστημών και Τεχνολογίας (MET), ένα όραμα του τότε Πρύτανη, Καθηγητή Σταμάτη Αλαχιώτη, με στόχο το άνοιγμα στην κοινωνία. Ξεκινώντας την οργάνωση του μουσείου, ενημερώθηκα ότι ένα μέλος του ICOM στην Αυστραλία ξεκινούσε μια πρωτοβουλία για τη δημιουργία Διεθνούς Επιτροπής Πανεπιστημιακών Μουσείων και Συλλογών. Συμμετείχα ενεργά σε αυτήν την προσπάθεια και πετύχαμε να κινητοποιήσουμε μεγάλο αριθμό εργαζομένων σε πανεπιστημιακά μουσεία σε όλον τον κόσμο. Έτσι, γεννήθηκε η UMAC (International committee for University Museums and Collections) του ICOM, ως ένα διεθνές φόρουμ για όλους όσους απασχολούνται ή συνεργάζονται με ακαδημαϊκά μουσεία, αίθουσες τέχνης και συλλογές. Εκλέχθηκα Γραμματέας του πρώτου διοικητικού συμβουλίου και στη συνέχεια Αντιπρόεδρος (2001-2007). Η ενεργή συμμετοχή μου στο ICOM και την UMAC αποτέλεσε παράλληλα το βασικό εργαλείο και η πηγή πληροφοριών για την οργάνωση του μουσείου. Με ανατροφοδοτεί συνεχώς με νέες ιδέες, εμπειρίες και προβληματισμούς και μου προσφέρει ένα περιβάλλον έμπνευσης για τη δημιουργία καινοτόμων δράσεων, θέτοντας τις δράσεις του μουσείου σε ένα παγκόσμιο πλαίσιο.

Σε όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής μου πορείας δεν σταμάτησα την επαφή μου με το ICOM, άλλοτε κατέχοντας θέσεις ευθύνης και άλλοτε δρώντας υποστηρικτικά, όταν οι υποχρεώσεις μου δεν επέτρεπαν να βρίσκομαι στην πρώτη γραμμή. Πάντα όμως το ICOM αποτελεί την κύρια πηγή ενημέρωσης και έμπνευσης. Τον Δεκέμβριο του 2021, είχα την τιμή να τοποθετηθώ ως μέλος της Επιτροπής Προτάσεων/Ψηφισμάτων (ResCom) από το διοικητικό συμβούλιο του ICOM για την τριετία 2021-2024. Ο ρόλος της ResCom είναι να συγκεντρώνει τις προτάσεις των επιτροπών, να ετοιμάζει προτάσεις για ψηφίσματα και να τα θέτει προς ψήφιση στη γενική συνέλευση του ICOM, η οποία υλοποιείται στο πλαίσιο κάθε τριετούς συνδιάσκεψης. Η επανατοποθέτησή μου στη ResCom για την τριετία 2024-2027, ως Πρόεδρος πλέον της Επιτροπής, αποτελεί ιδιαίτερη τιμή και αναγνώριση της δουλειάς μου σε διεθνές επίπεδο.

Παράλληλα, τον Μάρτιο του 2022 εκλέχθηκα ξανά Αντιπρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος και τον προηγούμενο Μάρτιο, Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος, αναλαμβάνοντας καθήκοντα σε μια εποχή διαρκούς μετασχηματισμού της κοινωνίας, κατά την οποία τα μουσεία επαναπροσδιορίζουν τον ρόλο τους δημιουργώντας νέες συνθήκες λειτουργίας και επικοινωνίας με το κοινό. «Μουσεία και κοινωνίες σε διαρκή αλλαγή» αποτελεί το θέμα της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων 2025 και παράλληλα το θέμα της τριετούς συνδιάσκεψης που θα πραγματοποιηθεί τον Νοέμβριο του 2025 στο Ντουμπάι.

Παρουσιάζοντας τα ψηφίσματα στο τριετές συνέδριο ICOM στην Πράγα, 2022

Μέσα από την ενεργή συμμετοχή μου στις Διεθνείς Επιτροπές και ιδιαίτερα στην UMAC και στο Ελληνικό Τμήμα του ICOM, στη διαδικασία δημιουργίας του νέου ορισμού για τα μουσεία, στην επικαιροποίηση του Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας, στη δημιουργία των ψηφισμάτων παγκοσμίως για την καθοδήγηση των μουσείων, στην ένταξη των μουσείων στους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης, καθώς και στο σχετικό βραβείο, έχω την τιμή και τη χαρά να βρίσκομαι στο κέντρο των εξελίξεων που θα οδηγήσουν στη δημιουργία ενός αειφόρου μέλλοντος για τα μουσεία παγκοσμίως και τοποθετώντας το Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας μέσα σε αυτό. Το ICOM δεν αποτελεί απλά έναν διεθνή οργανισμό για τα μουσεία. Μετά από μια αδιάκοπη συμμετοχή που διαρκεί πια περισσότερο από σαράντα χρόνια, το ICOM συνεχίζει να αποτελεί μια οικογένεια στο πλαίσιο της οποίας η συνεργασία, ο σεβασμός του άλλου, του διαφορετικού, της υλικής και άυλης κληρονομιάς (φυσικής και πολιτιστικής) και η αλληλεπίδραση συμβάλλουν στη διακίνηση ιδεών, στην κατανόηση, στη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης και στην ανάπτυξη ισχυρών δεσμών με άτομα, στην καλλιέργεια και στην καθοδήγηση της κοινωνίας στο πλαίσιο των στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης. Το αίσθημα του «ανήκειν» στο ICOM αποτελεί δέσμευση και στάση ζωής, το οποίο οφείλουν να τηρούν τόσο τα μουσεία όσο και οι εργαζόμενοι σε αυτά.

Συνέδριο UMAC Universeum, Δρέσδη 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ-ΠΑΤΡΑ... ΕΠΙ ΔΥΟ ΤΡΟΧΩΝ!

Η 13η ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΗ ΒΟΛΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ ΕΝΩΝΕΙ ΔΡΟΜΟΥΣ, ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΕΣ

ΑΡΗΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΛΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ, ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε. ΜΙΚΡΩΝΗΣ

ΜΕΛΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
/ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

Σε ένα πολύχρωμο, χαρούμενο ποδηλατικό κύμα ανθρώπων μεταμορφώθηκε για άλλη μία φορά το Πανεπιστήμιο Πατρών, φιλοξενώντας την 13η Ποδηλατική Βόλτα 2025, την Κυριακή 18 Μαΐου 2025. Μια δράση που έχει καθιερωθεί ως θεσμός και κάθε χρόνο γεμίζει το Πανεπιστήμιο αλλά και την πόλη με ενέργεια, χαμόγελα και... πετάλι!

Με φόντο το φως της Πατραϊκής διαδρομής και υπό ιδανικές καιρικές συνθήκες, εκατοντάδες ποδηλάτες όλων των ηλικιών καθώς και οικογένειες, συγκεντρώθηκαν για να συμμετάσχουν σε μια ξεχωριστή διαδρομή, που δεν ήταν μόνο αθλητική αλλά κυρίως συμβολική. Η ποδηλατοδρομία αναδεικνύει, εδώ και δεκατρία χρόνια, την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας, της άσκησης και της οικολογικής συνείδησης. Μία δράση του Πανεπιστημίου Πατρών με την επιμέλεια του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου.

Η Αντιπρύτανης Φοιτητικής Μέριμνας και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Πατρών, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ελένη Αλμπάνη, σε θερμό χαιρετισμό της, τόνισε ότι «το ποδήλατο είναι τρόπος ζωής και το Πανεπιστήμιο στηρίζει έμπρακτα κάθε προσπάθεια που ενώνει την κοινότητα με την πόλη, προάγοντας την υγεία και τη βιωσιμότητα». Η εκδήλωση είχε και φέτος ισχυρή υποστήριξη από τοπικούς φορείς και εθελοντικές οργανώσεις: ο Ποδηλατικός Όμιλος Πατρών, ο Ερυθρός Σταυρός, η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου, η Τροχαία Πατρών, η Ένωση Ραδιοερασιτεχνών Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΡΔΥΠ) και φυσικά ο Δήμος Πατρέων στήριξαν τη διοργάνωση με κάθε τρόπο, διασφαλίζοντας τόσο την επιτυχία όσο και την ασφάλεια των συμμετεχόντων.

Ο Πάνος Λούκας, εκπρόσωπος της Γέφυρας Α.Ε., επισήμανε τη διαρκή πρόθεση της εταιρείας να στηρίζει δράσεις με περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποτύπωμα. Ο εκπρόσωπος του Δήμου Πατρέων, Τάκης Πετρόπουλος, αναφέρθηκε στη σημασία του ποδηλάτου για το αστικό περιβάλλον. Στο ίδιο μήκος κύματος ο Άρης Αγγελόπουλος, συντονιστής του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου, μίλησε για τη δύναμη της συλλογικής συμμετοχής και τη χαρά της άθλησης: «Αυτό που συμβαίνει εδώ κάθε χρόνο, είναι μια ζωντανή απόδειξη ότι η φυσική δραστηριότητα και μάλιστα η χρήση του ποδηλάτου μπορεί να είναι γιορτή και άσκηση για όλες και όλους». Και φυσικά δεν έλειψαν οι εκπλήξεις! Οι ιδιαίτερες κληρώσεις 2 ποδηλάτων και 20 κρανών χάρισαν επιπλέον χαμόγελα στους τυχερούς, επιβραβεύοντας τη συμμετοχή και ενισχύοντας το μήνυμα της ασφάλειας.

Η 13η Ποδηλατική Βόλτα του Πανεπιστημίου Πατρών δεν ήταν απλώς μια ακόμη αθλητική δράση· ήταν μια συνάντηση αξιών, μια διαδρομή με προορισμό ένα πιο υγιές, καθαρό και αισιόδοξο μέλλον, με δύο τροχούς και μπόλικη δράση!

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

A.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΡΥΚΟΥΚΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Η/Υ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Στο πλαίσιο της δράσης «Τα σχολεία πηγαίνουν πανεπιστήμιο», που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Πατρών, τα μέλη της επιστημονικής ομάδας SMARTECH, Ρουμελιώτη Ιφιγένεια, Ζαχαρόπουλος Νίκος, Ιωάννης Κολιγλιάτης, Παλυβού Άννα, Mohammad Eskandarinia, Tatenda Zhou, με επικεφαλής τον καθηγητή Χρήστο Βερυκούκη, μέλος ΔΕΠ του τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής σε συνεργασία με το INBIS/ΑΘΗΝΑ, υποδέχθηκαν μαθητές από το 11ο ΓΕΛ Πάτρας.

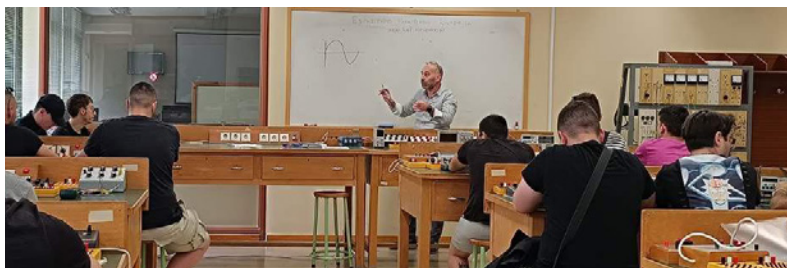
Στόχος της επιστημονικής ομάδας ήταν να φέρει τους μαθητές πιο κοντά στον ψηφιακό κόσμο, ανοίγοντας τους νέους ορίζοντες και εμπνέοντας μέσα από νέες τεχνολογίες. Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά σύγχρονες ερευνητικές δραστηριότητες και να ενημερωθούν για τις προοπτικές σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης που προσφέρονται στον τομέα αυτό.

Κατά την επίσκεψή τους, παρακολούθησαν παρουσίαση για το πώς μπορεί να συνδυαστεί η ακαδημαϊκή γνώση με τις ανάγκες της βιομηχανίας, δημιουργώντας ένα καινοτόμο οικοσύστημα που προάγει την τεχνολογία και την πρόοδο. Στη διάρκεια αυτής της παρουσίασης, συζητήθηκαν στρατηγικές για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ακαδημαϊκών φορέων και των επιχειρήσεων, με στόχο τη δημιουργία προϊόντων και λύσεων που απαντούν σε σύγχρονα, πραγματικά προβλήματα. Ενημερώθηκαν για την εξέλιξη της τεχνολογίας 6G και τις ευκαιρίες που προσφέρει η 6η γενιά ασύρματης επικοινωνίας, η οποία αναμένεται να φέρει μια νέα εποχή συνδεσιμότητας, με σημαντική επίδραση σε τομείς όπως η ψυχαγωγία, η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη και το εμπόριο. Η τεχνολογία 6G, με τη δυνατότητα πολύ υψηλών ταχυτήτων και απεριόριστης συνδεσιμότητας, μπορεί να ανοίξει νέες προοπτικές για τα έξυπνα δίκτυα πόλεων, τη διασύνδεση συσκευών IoT, αλλά και για την ανάπτυξη των αυτόνομων οχημάτων και της τεχνητής νοημοσύνης. Ενημερώθηκαν επίσης για τον τρόπο με τον οποίο οι τεχνολογίες 6G μπορούν να ενισχύσουν την οικονομία της Ευρώπης και της Ελλάδας, φέρνοντας σημαντικές μεταρρυθμίσεις και ανατροπές σε διάφορους τομείς, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκάλεσε η αλληλεπίδραση των μαθητών με το δημοφιλές παιχνίδι Minecraft, χρησιμοποιώντας γυαλιά εικονικής πραγματικότητας και αξιοποιώντας τεχνολογίες μηχανικής μάθησης (ML). Οι μαθητές εισήλθαν στον ψηφιακό κόσμο του παιχνιδιού, αποκτώντας την αίσθηση ότι βρίσκονται πραγματικά μέσα σε αυτόν, γεγονός που έκανε την αλληλεπίδραση με το περιβάλλον πιο ζωντανή και διασκεδαστική.

Η εμπειρία της επίσκεψης δημιούργησε ερεθίσματα, τα οποία μπορούν να καθοδηγήσουν τις μελλοντικές τους αποφάσεις, ενισχύοντας το ενδιαφέρον τους για τις θετικές επιστήμες και τις σύγχρονες τεχνολογίες.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΠΙΑΝΙΤΗΣ

ΜΕΛΟΣ Ε.ΔΙ.Π.

ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ &
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής δράσης "Τα σχολεία πηγαίνουν πανεπιστήμιο", που διοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών, ο Δημήτρης Τσιπιανίτης, μέλος ΕΔΙΠ του τομέα Συστημάτων Αυτομάτου Ελέγχου (ΣΑΕ) και η Ελευθερία Πυργιώτη, μέλος ΔΕΠ του τομέα Συστημάτων Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΣΗΕ) του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών, μαζί με τους υποψήφιους διδάκτορες Παναγιώτη Τράκα, Δημήτρη Κοτσίνη, Χρήστο Βλάχο, Κωνσταντίνο Ασημακόπουλο και Λάμπρο Πρίντζιο υποδέχθηκαν μικρούς και μεγάλους μαθητές.

Τα σχολεία που φιλοξενήθηκαν και ξεναγήθηκαν στα Εργαστήρια των δύο τομέων ήταν το Πρότυπο Λύκειο Πάτρας, το 2ο Δημοτικό Παναιτωλίου Αιτωλοακαρνανίας, το Γυμνάσιο Λάλα, το 4ο ΓΕΛ Πάτρας, το ΠΕΠΑΛ Αιγίου, το ΠΕΠΑΛ Αμαλιάδας και το Γυμνάσιο Άργους.

Η δράση έφερε πιο κοντά τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον ακαδημαϊκό κόσμο, ανοίγοντας ένα παράθυρο γνώσης και έμπνευσης στον τομέα της σύγχρονης τεχνολογίας. Οι μαθητές είχαν τη μοναδική ευκαιρία να επισκεφθούν τα εργαστήρια Ηλεκτρικών Κυκλωμάτων - Συστημάτων και Ρομποτικής του Τομέα ΣΑΕ, όπου γνώρισαν από κοντά σύγχρονες ερευνητικές δραστηριότητες και ενημερώθηκαν για τις προοπτικές σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης, που προσφέρει το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Εισήχθησαν σε βασικές αρχές του πεδίου, όπως η ανίχνευση, ο έλεγχος συστημάτων, η αλληλεπίδραση αισθητήρων και ενεργοποιητών, καθώς και διάφοροι τύποι αυτοματισμών, που χρησιμοποιούνται σε σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές. Ωστόσο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκάλεσε η άμεση επαφή των μαθητών με πραγματικά ρομπότ, όπου είχαν την ευκαιρία να παρατηρήσουν τη λειτουργία τους σε πραγματικές συνθήκες και να κατανοήσουν πώς η τεχνολογία της ρομποτικής εξελίσσεται μέσα από την έρευνα και την καινοτομία. Παράλληλα, ενημερώθηκαν για τις τελευταίες τάσεις στον χώρο, όπως η μηχανική μάθηση, η τεχνητή νοημοσύνη και οι ευφρείς αυτοματοποιημένες εφαρμογές, οι οποίες διαμορφώνουν το μέλλον της επιστήμης και της βιομηχανίας.

Επιπλέον, η επίσκεψη στο εργαστήριο υψηλών τάσεων του τομέα ΣΗΕ έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να έρθουν σε επαφή με τον επιστημονικό κόσμο της Φυσικής και των Ηλεκτρικών Ατμοσφαιρικών Φαινομένων, εστιάζοντας στον ρόλο και τις συνέπειες των κεραυνών. Ενημερώθηκαν για τη φύση των κεραυνών και τη δυναμική τους επίδραση σε κτιριακές, βιομηχανικές, αθλητικές και τηλεπικοινωνιακές εγκαταστάσεις. Γνώρισαν σύγχρονες μεθόδους προστασίας όπως τα συστήματα αλεξικεραυνικής προστασίας, η σωστή γείωση και οι τεχνικές ασφάλειας που εφαρμόζονται για την αποτροπή καταστροφών. Έμφαση δόθηκε στη σημασία της πρόληψης και της ασφάλειας στην εργασία, καθώς και στη σημασία της εκπαίδευσης γύρω από τη διαχείριση κινδύνων σε περιβάλλοντα με υψηλή ηλεκτρική επικινδυνότητα.

Μέσα από τη συνολική εμπειρία, οι μαθητές απέκτησαν πολύτιμες γνώσεις και ερεθίσματα που μπορούν να καθοδηγήσουν τις μελλοντικές τους επιλογές, συμβάλλοντας στην ενίσχυση του ενδιαφέροντός τους για τις θετικές επιστήμες και τις τεχνολογίες αιχμής.

Υπ-εικονίσεις

«Χωρίς εντάσεις και αντιθέσεις...»

Η ΟΛΓΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ γεννήθηκε στην Πάτρα. Από τα μαθητικά χρόνια άρχισε να πειραματίζεται με το σχέδιο, το χρώμα και τα υλικά. Σημαντικό ρόλο στην πορεία της έπαιξε ο ζωγράφος και δάσκαλος Βρασίδης Βλαχόπουλος, στο εργαστήριο του οποίου μαθήτευσε πέντε χρόνια και μυήθηκε στο σχέδιο και την ζωγραφική. Παρακολούθησε επίσης μαθήματα στην Ομάδα για την Επικοινωνία και Εκπαίδευση στην Τέχνη. Σπούδασε Γραφικές Τέχνες στη Σχολή Δοξιάδη, Ελληνικό Πολιτισμό στο ΕΑΠ και ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στη Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων επίσης στο ΕΑΠ. Το 1981 δημιούργησε το Πολύεδρο στην Πάτρα (μαζί με τον Κωστή Καπέλλα) όπου δραστηριοποιείται μέχρι σήμερα. Παράλληλα συνεχίζει την ενασχόλησή της με την ζωγραφική, τις εικαστικές κατασκευές και την γραφιστική επιμέλεια βιβλίων. Έχει παρουσιάσει έργα της σε τρεις ατομικές και σε ομαδικές εκθέσεις. Έργα της υπάρχουν σε ιδιωτικές συλλογές.

Τι είναι αυτό που σας ώθησε στην τέχνη;

Από πολύ μικρή μου άρεσε να πειραματίζομαι και να φτιάχνω πράγματα με τα χέρια μου με πολλά και διαφορετικά υλικά. Σε αυτό είχα υποστήριξη από την μητέρα. Μου έφερνε υλικά από την Αθήνα, που τότε δεν υπήρχαν στην Πάτρα, και ενθάρρυνε την δημιουργικότητά μου.

Ποιες ήταν οι καλλιτεχνικές σας επιρροές;

Οι επιρροές δεν είναι πάντα συνειδητές. Αυτοί που με συγκινούσαν και ερευνούσα το έργο τους ήταν ο Σεζάν, ο Ρόθκο, ο Καντίνσκι, ο Ζορζ Ματιέ, ο Αντρέ Μασόν και από Έλληνες ο Γιώργος Μπουζιάνης, ο Γιάννης Σπυρόπουλος, ο Δημοσθένης Κοκκινίδης.

Τι σας συγκινεί ώστε να σας εμπνεύσει να το αποτυπώσετε στα έργα σας;

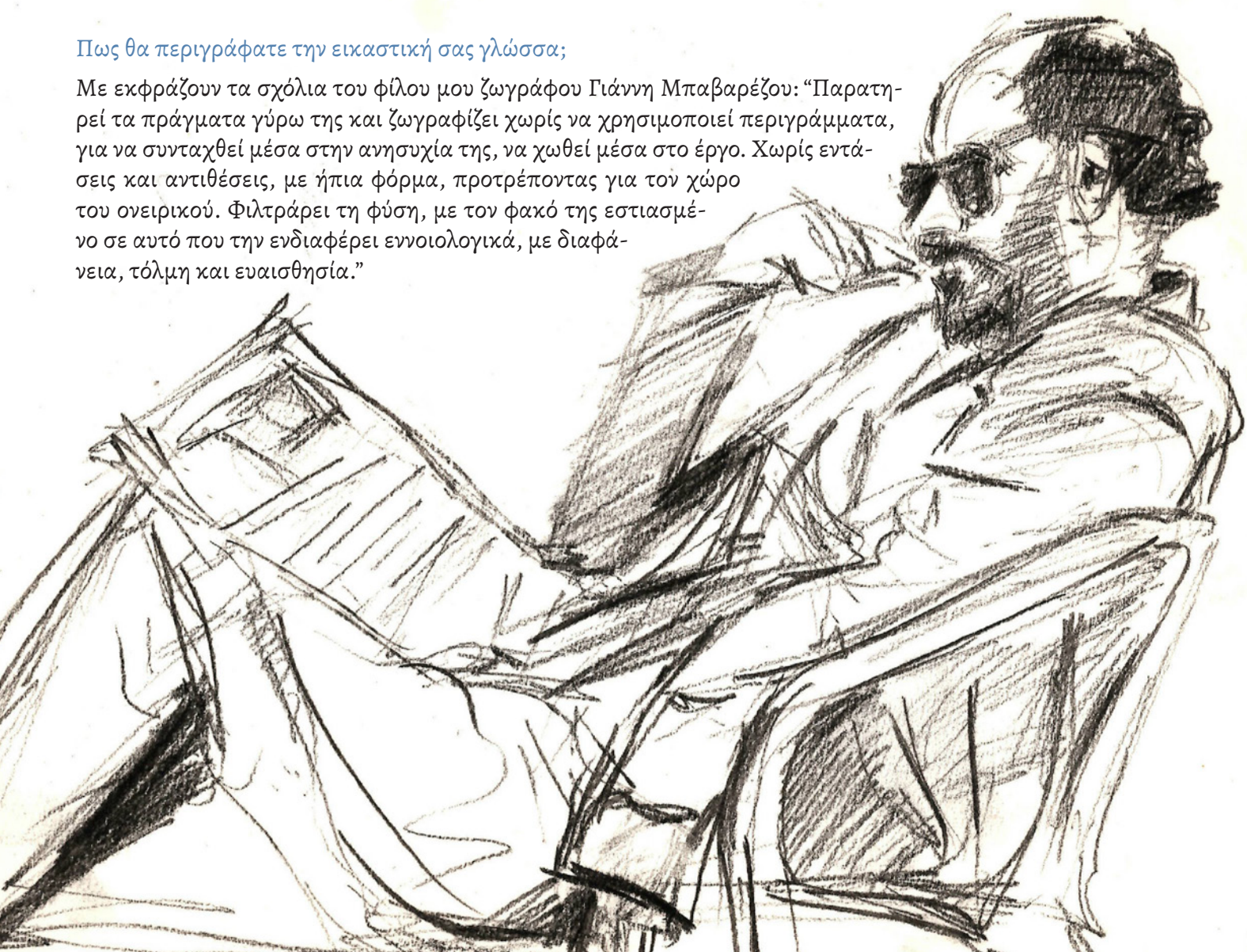
Με συγκινεί κάθε τι στη φύση το χρώμα, οι αλλαγές του φωτός, η απεραντοσύνη της θάλασσας. Με ενδιαφέρει να παρατηρώ τι συμβαίνει γύρω μου, να δουλεύω θέματα σε μεταβλητές συνθήκες, να περιγράφω ζωγραφικά το αίσθημα που δηλώνει ζωή φιλτραρισμένο μέσα από μνήμες. Φαντάζομαι μικρές ιστορίες μέσα στο χρόνο και τις αποτυπώνω σε μικρά συνήθως έργα, με ελαφρές ύλες (παστέλ, ακουαρέλα, μολύβια, κάρβουνο) ώστε να μπορώ να ανταποκριθώ στην ανάγκη που έχω να ζωγραφίζω, παρά τον λίγο διαθέσιμο χρόνο στην καθημερινότητά μου.

Τι σας προσφέρει η ενασχόληση με την ζωγραφική;

Η ενασχόληση με την τέχνη γενικότερα μου παρέχει μια διαφορετική οπτική και απόδραση από την ρουτίνα. Νιώθω ηρεμία, χαλάρωση και ελευθερία. Μια εσωτερική ματιά για ενδοσκόπηση και στη συνέχεια εξωτερική και αλληλεπίδραση.

Πως θα περιγράφατε την εικαστική σας γλώσσα;

Με εκφράζουν τα σχόλια του φίλου μου ζωγράφου Γιάννη Μπαβαρέζου: “Παρατηρεί τα πράγματα γύρω της και ζωγραφίζει χωρίς να χρησιμοποιεί περιγράμματα, για να συνταχθεί μέσα στην ανησυχία της, να χωθεί μέσα στο έργο. Χωρίς εντάσεις και αντιθέσεις, με ήπια φόρμα, προτρέποντας για τον χώρο του ονειρικού. Φιλτράρει τη φύση, με τον φακό της εστιασμένου σε αυτό που την ενδιαφέρει εννοιολογικά, με διαφάνεια, τόλμη και ευαισθησία.”

ΜΙΑ ΠΛΟΥΣΙΑ ΑΝΟΙΞΗ ΚΑΙ ΕΝΑ ΛΑΜΠΕΡΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΓΙΑ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΟΠΑΛΗ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ Ι. & Ε. ΤΟΠΑΛΗ

Με ιδιαίτερη επιτυχία από πλευράς συμμετοχής, με ένα πλούσιο πρόγραμμα, με εξαιρετικά σχήματα, με πατρινούς και διεθνούς εμβέλειας σολίστες ολοκληρώθηκε το μουσικό φεστιβάλ του 28ου Μουσικού Μαΐου, που συνδιοργάνωσαν η Φιλαρμονική Εταιρία Ωδείο Πατρών (1892) και το ίδρυμα Ι. & Ε. Τοπάλη (1988) το οποίο έχει ως σκοπό την πολιτιστική καλλιέργεια των φοιτητών του Πανεπιστημίου της Πάτρας. Την καλλιτεχνική διεύθυνση του προγράμματος είχε η συνθέτης και καθηγήτρια ανώτερων θεωρητικών Βασιλική Φιλιππαίου, η οποία είχε την ιδέα δημιουργίας του θεσμού. Οι εκδηλώσεις του Μουσικού Μαΐου πραγματοποιούνται, με δωρεάν είσοδο, στην εμβληματική αίθουσα συναυλιών της Φιλαρμονικής που χρονολογείται από το 1902.

Στο φετινό πρόγραμμα ακούσαμε την Τετάρτη 7 Μαΐου, στην ενότητα «Paris-Bruxelles», έργα των C. Franck, P. Sarasate, C. Debussy, E. Ysaÿe με τους Φαίδωνα Μηλιάδη (βιολί) και το Θοδωρή Ιωσηφίδη (πιάνο). Στην ενότητα «The Inner Voice», βραδιά Jazz, την Παρασκευή 9 Μαΐου, ακούσαμε τον Γιώργο Τσώλη στο πιάνο, τον Χάρη Πεγιάζη στο κοντραμπάσο και τον Γ. Μανιάτη στα ντραμς. Την Πέμπτη 15 Μαΐου η Ζέττα Ζάχου έδωσε μια διάλεξη με θέμα «Ο Παλαμάς, η μουσική του και τα ρόδα στην ποίηση», με αφορμή μια μαθητική εργασία. Οι Omicron 2Duo, με τον Γιώργο Σκριβάνο στο φλάουτο και τον Γιάννη Ευσταθόπουλο στην κιθάρα έπαιξαν έργα με γενικό τίτλο «Through the Balkans...» των A. Ourkouzounov, D. Sparavalo, D. Bogdanović, Bella Bartok, M. Tadic, A. Thomas, την Παρασκευή 16 Μαΐου.

Αντίστοιχα, την Πέμπτη 22 Μαΐου, το Duo Horn-Piano, ο Φίλιππος Παπαδόπουλος (κόρνο) και η Νίνα Μεταξά (πιάνο) εκτέλεσαν έργα των: W.A. Mozart, R. Gliere, P. Hindemith. Την Παρασκευή 23 Μαΐου, πραγματοποιήθηκε για τρίτη χρονιά η ενότητα «Ο μουσικός Μάιος συναντά τους νέους», η οποία καθιερώθηκε λόγω του ποιητικού επιπέδου των σπουδαστών του ωδείου μεταξύ των οποίων και οι υπότροφοι του ιδρύματος Ι. & Ε. Τοπάλη (το ίδρυμα επιχορηγεί μέρος των διδάκτρων των φοιτητών/φοιτητριών του Πανεπιστημίου της Πάτρας που εγγράφονται και παρακολουθούν μαθήματα στη Φιλαρμονική Εταιρία Ωδείο Πατρών). Στην ενότητα αυτή, ο Γερασιμάγγελος Στανίτσας (κιθάρα), η Νεκταρία Μούχα (κιθάρα) και η Νικολέτα Τσίρη (κιθάρα) έπαιξαν έργα των: J. S. Bach, L. Brower, A. Piazzolla, A. Barrios, C. Domeniconi. Για τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Μ. Χατζηδάκι και του Μ. Θεοδωράκη, την Κυριακή 25 Μαΐου η Δάφνη Πανουργιά (σοπράνο), ο Γιάννης Πετρίδης (κιθάρα) και η Αλεξάνδρα Χριστοδήμου (κιθάρα) έπαιξαν έργα των: Μ. Χατζηδάκι, Μ. Θεοδωράκη, Θ. Αντωνίου. Το πρόγραμμα έκλεισε την Τετάρτη 28 Μαΐου με ρεσιτάλ πιάνου της Μυρτώς Μπαμπαράκου σε έργα των: L.v.Beethoven, F.Chopin, A. Scriabin, H. Cowell, Γ. Κωνσταντινίδη.

Το ίδρυμα Ι. & Ε. Τοπάλη προετοιμάζει για το καλοκαίρι μια σημαντική έκθεση φωτογραφίας του εκλεκτού φιλέλληνα Robert McCabe, με θέμα «Η Ελλάδα μετά τον πόλεμο. Τα χρόνια της ελπίδας», με παράλληλη παρουσίαση του λευκώματος που την συνοδεύει, στο αρχαιολογικό μουσείο της Πάτρας. Η εκδήλωση πραγματοποιείται σε συνδιοργάνωση με το εθνικό ιστορικό μουσείο, στο οποίο έχει ευγενώς παραχωρηθεί από τον R. McCabe

το φωτογραφικό του αρχείο και με το αρχαιολογικό μουσείο Αχαΐας. Τα εγκαίνια της έκθεσης, η οποία προβλέπεται να διαρκέσει μέχρι το τέλος Οκτωβρίου και η παρουσίαση του λευκώματος θα γίνουν την Παρασκευή 04 Ιουλίου 2025. Κατά την παρουσίαση του λευκώματος στο αμφιθέατρο του αρχαιολογικού μουσείου, τον R. McCabe θα πλαισιώνουν οι 2 συγγραφείς των κειμένων της έκδοσης, ο Καθηγητής του Χάρβαρντ και πρόεδρος της έδρας νεοελληνικών σπουδών «Γιώργος Σεφέρης» Παναγιώτης Ροϊλός, η έγκριτη δημοσιογράφος Κατερίνα Λυμπεροπούλου, καθώς και ο αναπληρωτής καθηγητής θεωρίας και κριτικής της τέχνης στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών Κώστας Ιωαννίδης. Στην έκθεση συμπεριλαμβάνεται και η παρουσίαση ενός σύγχρονου εικαστικού έργου του Γιάννη Παπαδόπουλου, εμπνευσμένο από το φωτογραφικό υλικό του Robert McCabe.

Ο Robert McCabe γεννήθηκε το 1934 στο Σικάγο και μεγάλωσε στη Νέα Υόρκη. Η ενασχόλησή του με τη φωτογραφία ξεκίνησε πολύ νωρίς· μόλις πέντε ετών, όταν ο πατέρας του, εκδότης της εφημερίδας New York Daily Mirror, του χάρισε μια Kodak Baby Brownie. Αυτή η μικρή κάμερα έγινε το πρώτο του «παράθυρο» στον κόσμο. Η πρώτη του επίσκεψη στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε το 1954, όταν ήταν ακόμα φοιτητής στο Πανεπιστήμιο του Πρίνστον. Δέκα χρόνια μετά την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής και πέντε χρόνια μετά τη λήξη του Εμφυλίου Πολέμου, ο McCabe ήρθε για ένα ταξίδι δύο εβδομάδων. Ωστόσο, μόλις την πρώτη εβδομάδα, ο ίδιος και ο αδελφός

του Τσαρλς πήραν μια αυθόρμητη αλλά καθοριστική απόφαση, να ακυρώσουν δηλαδή τις υπόλοιπες επισκέψεις σε Αίγυπτο, Ιταλία και Γαλλία και να παραμείνουν στην Ελλάδα. Η χώρα που αντίκρισε τότε ήταν φτωχή, βουτηγμένη ακόμη στα σημάδια του πολέμου και της ανέχειας. Παρ' όλα αυτά, εκείνος εντυπωσιάστηκε από το κέφι, τη ζεστασιά και το φιλότιμο των Ελλήνων, οι οποίοι κατάφεραν να διατηρούν την αξιοπρέπειά τους, παρά τις κακουχίες. Αυτές οι δύο εβδομάδες εξελίχθηκαν, ουσιαστικά, σε μια ζωή συνδεδεμένη με την Ελλάδα.

Στο πέρασμα των χρόνων, ο McCabe ταξίδεψε από την Ήπειρο μέχρι την Κρήτη και από την Πύλο μέχρι τη Ρόδο, καταγράφοντας με τον φακό του μια Ελλάδα σε μετάβαση: την εποχή της ελπίδας, της ανοικοδόμησης, της εξωστρέφειας και της νέας αρχής. Οι φωτογραφίες του δεν είναι απλώς τεκμήρια· είναι παράθυρα στον ελληνικό εικοστό αιώνα, σε στιγμές που ο κόσμος άλλαζε. Η έκθεση αυτή «Η Ελλάδα μετά τον πόλεμο. Τα χρόνια της ελπίδας» αποτελεί σημαντικό ντοκουμέντο της σύγχρονης ευρωπαϊκής ιστορίας, μια μαρτυρία για το πώς ο φακός μπορεί να γίνει φορέας μνήμης, πολιτισμού και βαθιάς ανθρώπινης σύνδεσης.

«ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΙΔΕΩΝ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΩΝ...»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΑΠ. ΣΙΔΕΡΑΚΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ

Η Χριστίνα Απ. Σιδεράκη γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα και αποφοίτησε από την Αρχιτεκτονική Σχολή Πανεπιστημίου Πατρών (2024). Ως φοιτήτρια ασχολήθηκε περαιτέρω με την έρευνα της υπερ(αγοράς), ως αυτοτελούς πεδίου συνάντησης και την μετέπειτα αναδιαμόρφωσή της σε αστικό παιχνιδότοπο

Ποια είναι η πιο αγαπημένη σου ανάμνηση ως απόφοιτος του Πανεπιστημίου Πατρών.

Κοντά τρία χρόνια πριν, κάποια σαββατοκύριακα του εαρινού εξαμήνου μαζευόμασταν φοιτητές από διάφορα έτη στο σχεδιαστήριο. Δουλεύαμε παράλληλα με συζητήσεις, φαγητό όλοι μαζί στην Εστία. Κάποιες φορές το διάλειμμά μας ήταν κάποιες εξορμήσεις στον Καστελλόκαμπο για να βρέξουμε τα πόδια μας στη θάλασσα. Για μένα, η ισορροπία που είχε επιτευχθεί μεταξύ εργασίας και προσωπικού χρόνου ήταν ιδανική. Οι απαιτητικές εβδομάδες εργασιών για τη σχολή ξαφνικά μας πρόσφεραν μια μοναδική ευχαρίστηση.

Βραβεύτηκες από το Πανεπιστήμιο για την εξαιρετική σου επίδοση. Μίλησέ μας για την εμπειρία αυτή.

Ήταν ιδιαίτερα όμορφη η συνύπαρξη αποφοίτων και καθηγητών από όλα τα τμήματα του πανεπιστημίου και η αίσθηση ότι αποτελώ μέρος μιας ευρύτερης κοινότητας βραβευθέντων επιστημόνων. Η συνύπαρξη αυτή με ανθρώπους που είχαν πορευτεί σε επιστημονικούς τομείς διαφορετικούς από εμένα με ενθουσίασε.

Ποια θεωρείς είναι τα κλειδιά για να διαπρέψει κάποιος στο αντικείμενο σπουδών του;

Η συνεχής προσπάθεια, όπως επίσης η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της, το οποίο θαρρώ πως δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς διαρκή ανατροφοδότηση. Πιστεύω, όχι μόνο στη συνεχή ανταλλαγή ιδεών, προβληματισμών και κριτικών, αλλά και στην ανάπτυξη σταθερών διαπροσωπικών σχέσεων που καθιστούν το περιβάλλον του πανεπιστημίου οριακά οικογενειακό και επομένως ικανό για μια σειρά επιτυχιών, απόρροια συναγωνισμού παρά ανταγωνισμού. Τέλος, θεωρώ προσωπικά πως η διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε μια πρωτογενή ερμηνεία και προσέγγιση των σπουδών, που εξαρτάται από την προσωπικότητα του καθένα και το εκάστοτε αντικείμενο σπουδών του.

Τι κάνεις στον ελεύθερο σου χρόνο;

Διαβάζω βιβλία, κυρίως κλασικά μυθιστορήματα και λαϊκά παραμύθια. Επίσης, δοκιμάζω έθνικ κουζίνες. Επιδιώκω να κάνω ταξίδια, κοντινά και πιο μακρινά, με σκοπό την ανακάλυψη και την επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς και κυρίως την επαφή με τη λαϊκή κουλτούρα του κάθε λαού. Τέλος, ευχαριστιέμαι τις συζητήσεις με φίλους, σε στιγμές έντονης ανταλλαγής ιδεών, αντιλήψεων ή ακόμα και διαφορετικών ειδών χιούμορ.

Ποια είναι τα επαγγελματικά σου όνειρα για το μέλλον;

Να συνεχίσω τη συστηματική διερεύνηση των πεδίων και των ερωτημάτων που έθεσα πάνω σε αυτά κατά την διάρκεια των σπουδών μου. Ευρύτερα, να κυνηγήσω τα επαγγελματικά και επιστημονικά όνειρα που έκανα όταν ήμουν στη σχολή και παρέμειναν μέχρι το τέλος, βρίσκοντας το αντικείμενο ή τα αντικείμενα στα οποία, όχι μόνο επιθυμώ, αλλά έχω και την ικανότητα να εντυφλήσω.

«ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΓΑΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ...»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΣ ΦΛΕΒΑΡΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ

Η Χρύσα Φλεβάρη είναι φιλόλογος, απόφοιτος του Πανεπιστημίου Πατρών. Επίσης, είναι φοιτήτρια του ΠΜΣ Παπυρολογία και Κλασική Γραμματεία στο ΠΜΣ του ΕΚΠΑ.

Ποια είναι η πιο αγαπημένη σου ανάμνηση από το Πανεπιστήμιο Πατρών και τα φοιτητικά σου χρόνια;

Θα ξεχώριζα την περίοδο της πρακτικής άσκησης στο Γυμνάσιο Καστριτσίου, όπου είχα την ευκαιρία να γνωρίσω τις αρμοδιότητες του καθηγητή στο σχολείο, να έρθω σε επαφή με μαθητές και να διδάξω! Τότε συνειδητοποίησα το σπουδαίο έργο των εκπαιδευτικών, αλλά και ότι ήμουν σε καλό δρόμο, σχετικά με την επιλογή του επαγγέλματός μου. Επίσης, ξεχωρίζω τα μαθήματα στα αμφιθέατρα, τους αγαπημένους μου καθηγητές. Αναπολώ πολύ συχνά αυτές τις στιγμές.

Ποια θεωρείς είναι τα κλειδιά για τον ιδανικό φιλόλογο;

Το κλειδί για όλα τα επαγγέλματα, άρα και για τον φιλόλογο, νομίζω πως είναι η αγάπη για το αντικείμενό του. Είναι το κίνητρο για να αντεπεξέρχεται στις αντιξοότητες της καθημερινότητας, να εξελίσσεται και να τελικά να είναι καλός. Και γιατί όχι... ιδανικός!!!

Συνεχίζεις τις σπουδές σου κάνοντας ένα μεταπτυχιακό στην παπυρολογία. Μίλησέ μας για το ταξίδι αυτό. Πώς προέκυψε η αγάπη για την παπυρολογία;

Από το πρώτο έτος στη Φιλολογία μαγεύτηκα από το αντικείμενο των κλασικών σπουδών. Έτσι, συνεχίζω τις σπουδές μου κάνοντας μεταπτυχιακό στην Παπυρολογία, που είναι ένας δυναμικός κλάδος των αρχαιογνωστικών επιστημών. Μου αρέσει πολύ να μελετώ ελληνικούς πάπυρους και να ανακαλύπτω πολύτιμες πληροφορίες για τον ελληνισμό της αρχαιότητας και του πρώιμου Μεσαίωνα.

Ποια είναι τα επαγγελματικά σου όνειρα για το μέλλον;

Θέλω να συνεχίσω να εργάζομαι ως φιλόλογος και να είμαι φοιτήτρια -ξανά και ξανά- σε κάποιο αμφιθέατρο!

Τι κάνεις στον ελεύθερό σου χρόνο;

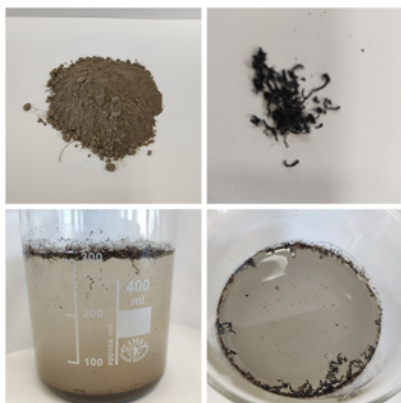
Ασχολούμαι με τον χορό και συγκεκριμένα με το φλαμένκο.

Τι θα συμβούλευες έναν νέο που θέλει να ασχοληθεί σήμερα με τον κλάδο της φιλολογίας στην Ελλάδα;

Να ακολουθήσει το όνειρό του και να έρθει σε επαφή με αυτή τη σπουδαία επιστήμη που θα του ανοίξει πολλούς ορίζοντες. Με αγάπη και σεβασμό στο αντικείμενο, υπομονή, επιμονή, δουλειά και αισιοδοξία θα τα καταφέρει!

Πριν μερικούς μήνες, ξεκίνησα ένα ταξίδι που δεν είχα φανταστεί ότι θα με οδηγήσει στη συγγραφή αυτού του κειμένου, στο πλαίσιο του πρώτου Βιομηχανικού Διδακτορικού στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Το πρόγραμμα αυτό εντάσσεται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και πιο συγκεκριμένα στη δράση «Πρώθηση της ποιότητας, της καινοτομίας και της εξωστρέφειας στα πανεπιστήμια». Πρόκειται για μια προσπάθεια που έχει ως στόχο να συνδέσει με ουσιαστικό τρόπο το ελληνικό πανεπιστήμιο με τη βιομηχανία.

Η διδακτορική μου διατριβή εκπονείται στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών, σε συνεργασία με την εταιρία Elval Colour του ομίλου Viohalco. Με εμπειρία άνω των 40 ετών η Elval Colour δραστηριοποιείται στη βαφή προϊόντων έλασης αλουμινίου και την παραγωγή σύνθετων panel αλουμινίου, αλυσωτών και διάτρητων φύλλων αλουμινίου. Η γκάμα των προϊόντων της Elval Colour κατά βάση απευθύνεται στο κέλυφος του κτιρίου αλλά και στην εταιρική ταυτότητα, στην εσωτερική αρχιτεκτονική και διακόσμηση. Με απλά λόγια, μιλάμε για βαμμένο αλουμίνιο το οποίο ντύνει εξωτερικά και εσωτερικά ένα κτίριο. Μπορεί να είναι οροφή, πρόσοψη, υδρορροή αλλά και ειδικό σύστημα ψευδοροφής ή εσωτερική επένδυση και διακοσμητική κατασκευή.

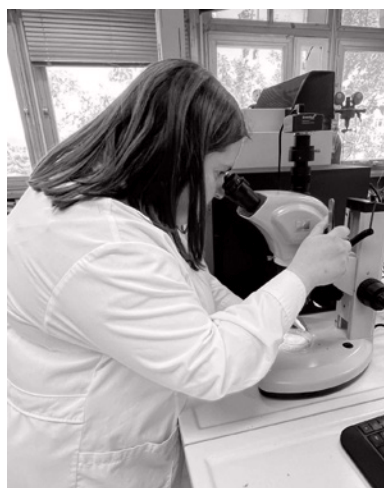
Στόχος της διατριβής είναι η μελέτη της απελευθέρωσης μικροπλαστικών από υπάρχουσες κτιριακές κατασκευές προ-βαμμένου αλουμινίου. Το ζήτημα των μικροπλαστικών έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια σε ένα από τα πλέον κρίσιμα και σύνθετα περιβαλλοντικά προβλήματα, εγείροντας το ενδιαφέρον της επιστημονικής και όχι μόνο κοινότητας. Τί είναι όμως τα μικροπλαστικά; Πρόκειται για πλαστικά σωματίδια μεγέθους μικρότερο από 5 χιλιοστά, σε όποια διάσταση και αν μετρηθούν. Η παρουσία τους έχει ανιχνευτεί στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον, στον αέρα, στο πόσιμο νερό, στα ζώα και φυτικά στον άνθρωπο εντός των βιολογικών ιστών του, όπως οι πνεύμονες και το αίμα.

Ενδιαφέρον όμως αποτελεί όχι μόνο η παρουσία τους αλλά και οι πηγές προέλευσής τους. Μια από αυτές είναι τα κατασκευαστικά υλικά, όπως οι διάφορες επιστρώσεις, βαφές και θερμομονωτικά υλικά, μια πηγή λιγότερο μελετημένη αλλά εξίσου σημαντική. Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα διατριβή μελετώνται προεπιστρωμένα φύλλα αλουμινίου που έχουν τοποθετηθεί σε προσόψεις κτιρίων. Τα υλικά αυτά εκτίθενται συνεχώς σε όλες τις περιβαλλοντικές και καιρικές συνθήκες, όπως ηλιακή ακτινοβολία, βροχόπτωση, παγετός, άνεμος, υψηλές θερμοκρασίες, υγρασία κ.ά. Οι παράγοντες αυτοί, σε συνδυασμό με το είδος της επιστρώσης (PE, VHDPE, PVDF, FEVE, PUPA), οδηγούν σταδιακά στη γήρανση και στην αποδόμηση των υλικών και στη δημιουργία μικρο/νανοπλαστικών. Στη συνέχεια, αυτά παρασύρονται από τη βροχή ή τον αέρα και μεταφέρονται στα εδαφικά και υδάτινα οικοσυστήματα.

Στην παρούσα έρευνα έχουν πραγματοποιηθεί δειγματοληψίες από κτιριακές κατασκευές και τις γύρω περιοχές, με στόχο την απομόνωση τυχόν μικροπλαστικών που έχουν δημιουργηθεί από τα προαναφερθέντα υλικά. Στα μικροπλαστικά αυτά θα εφαρμοστούν τεχνικές ανάλυσης και χαρακτηρισμού, προκειμένου να ληφθούν χρήσιμες πληροφορίες για την υποβάθμιση του υλικού. Οι στόχοι της διατριβής είναι οι εξής:

1. Η μελέτη της εμφάνισης των μικροπλαστικών σε υπάρχουσες εγκαταστάσεις διαφόρων χρονολογιών, περιοχών και πρώτων υλών.
2. Η συσχέτιση της εμφάνισης αυτών με τον χρόνο κατασκευής και τις περιβαλλοντικές συνθήκες.
3. Η εύρεση των συνθηκών και των πρώτων υλών που δημιουργούν τα μικροπλαστικά.
4. Η σύγκριση των ευρημάτων με τη βιβλιογραφία ή με εργαστηριακά πειράματα διάβρωσης.
5. Η δημιουργία ενός μοντέλου.
6. Η μελέτη της διασποράς των μικροπλαστικών στις επιμέρους κατασκευές και η συσχέτιση αυτής με τις περιβαλλοντικές συνθήκες.

Η μελέτη των υλικών σε «πραγματικά» κτίρια (και όχι μόνο σε υλικά που εκτίθενται σε εργαστηριακούς θαλάμους γήρανσης όπως συνηθίζεται) αποτελεί σημαντική πρωτοτυπία της διατριβής.

Η συνεργασία μου με την Elval Colour είναι εξαιρετική. Οι άνθρωποι εκεί με υποδέχθηκαν με ανοιχτό πνεύμα και διάθεση συνεργασίας, θεωρώντας ότι είμαι μέλος της ομάδας. Από την αρχή χτίσαμε ένα δίκτυο συνεχούς επικοινωνίας, ώστε να εκπαιδευτώ στα βαφικά συστήματα των προ-βαμμένων μετάλλων, στις αστοχίες που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της επίστρωσης, αλλά και στην επίδραση που έχουν πάνω σε αυτά οι όποιες καιρικές/περιβαλλοντικές συνθήκες. Αυτή η σχέση εμπιστοσύνης και συνεργασίας δίνει ουσιαστικό νόημα στην εκπόνηση του διδακτορικού μου. Πιστεύω ότι μέσω του προγράμματος «Βιομηχανικά Διδακτορικά» θα ανοίξει ο δρόμος για περισσότερες τέτοιες συνεργασίες, διαμορφώνοντας έτσι ένα πιο σύγχρονο και εξωστρεφές πανεπιστήμιο και ταυτόχρονα γεφυρώνοντας το κενό της επικοινωνίας και της τεχνογνωσίας, που εντοπίζεται ανάμεσα στον χώρο του πανεπιστημίου και εκείνον της βιομηχανίας.

ΤΟ GENDER QUEER ΑΝΑΤΕΜΝΕΙ ΤΗ ΜΗ ΔΥΑΔΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΡΑΝΤΩΝΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ο μήνας υπερηφάνειας, ο οποίος γιορτάζεται κάθε χρόνο για να τιμήσει τα θύματα της εξέγερσης του Stonewall στο Manhattan το 1969, είναι μια καλή ευκαιρία να προτείνω το κόμικ *Gender queer*.¹ Το βιβλίο αυτό είναι η εικονογραφημένη αυτοβιογραφία του Maia Kobabe,² ένας «οδηγός» για την ταυτότητα φύλου σε μια κοινωνία βασισμένη στο έμφυλο δίπολο, για το «coming out», τους εφηβικούς έρωτες και το τραύμα της δυσφορίας. Αφηγείται με ειλικρίνεια το ταξίδι προς την ανακάλυψη της gender queer ταυτότητας,³ μιας non-binary προσωπικότητας (δηλαδή οποιαδήποτε ταυτότητα φύλου που δεν είναι αποκλειστικά αρρενωπή ή θηλυκή, έξω από τα «όρια» του δυαδικού φύλου), η οποία ρέπει προς την αυτοανδροφιλία και την ασεξουαλικότητα.

Το κεντρικό πρόσωπο του βιβλίου, κόντρα στα στερεότυπα, αποκαλύπτει στην οικογένεια και στους φίλους του: «Αντιλήφθηκα ότι είχα γεννηθεί με δύο μισές ψυχές, μία θηλυκή και μία αρσενική». Αναφέρει εμπειρίες όπως: η πρώτη έμμηνος ρύση και η αμηχανία που τη συνοδεύει, η ανακάλυψη του τι σημαίνει να είναι κανείς transgender, οι πρώτες ερωτικές σχέσεις, η εξερεύνηση της ασεξουαλικότητας, η εσωτερική σύγκρουση μεταξύ gender dysphoria και gender euphoria. Ιδιαίτερη σημασία έχει η χρήση των νέο-αντωνυμιών *e/em/eir* (γνωστές ως Spivak pronouns), που προσκαλούν τον αναγνώστη να αμφισβητήσει τις συμβατικές αντιλήψεις για το φύλο και τη γλώσσα χωρίς να επιβάλλει κάποια θέση, καθώς προτείνουν έναν κόσμο ποικιλόμορφο και συμπεριληπτικό. Συχνά, χρησιμοποιούνται μεταφορικές εικόνες για να απεικονίσει αφηρημένες έννοιες, όπως η δυσφορία, η αβεβαιότητα, ενσωματώνοντάς τις αρμονικά στην αφήγηση. Παράδειγμα η παρακάτω εικόνα στην οποία η σύγχυση του πρωταγωνιστικού προσώπου αναπαρίσταται με «καλώδια» στον εγκέφαλο, τα οποία υποτίθεται ότι συνδέουν το σώμα με την ταυτότητα φύλου και τη σεξουαλικότητα, αλλά στη δική του περίπτωση έχουν μπλεχτεί δημιουργώντας μια χάωδη κατάσταση. Τα φανταστικά αυτά «καλώδια» εικονοποιούν εύστοχα τις αγωνίες του, όταν προσπαθούσε να αυτοπροσδιοριστεί.

1. Maia Kobabe, *Gender queer: μια αυτοβιογραφία*, μτφρ. Λαμπριάννα Οικονόμου, Οξύ 2025.

2. Το Maia Kobabe (γεννημένο το 1989) είναι Αμερικανό καρτούνιστας και συγγραφέας. Το έργο του περιλαμβάνει θέματα όπως η ταυτότητα, η σεξουαλικότητα, ο αντιφασισμός και η νοσταλγία.

3. Η Hailey Otis παρουσιάζει έναν τριμερή ορισμό του genderqueer, ο οποίος περιλαμβάνει τρεις διακριτές προοπτικές: α) ως κάτι που υπάρχει εκτός της δυαδικής κατασκευής, β) ως ένα αμάλγαμα ή έλλειψη χαρακτηριστικών και γ) ως κάτι ρευστό και προσαρμόσιμο. Η αφήγηση του Kobabe, η οποία εμβαθύνει στα περίπλοκα συναισθήματα της genderqueer ταυτότητας, ευθυγραμμίζεται με τον παραπάνω ορισμό. Βλ. περισσότερα Hailey Otis, «Genderqueer: What It Means», *Ursidae: The Undergraduate Research Journal at the University of Northern Colorado*: vol. 4: no. 3, article 2, 2015. (<https://digscholarship.unco.edu/urj/vol4/iss3/2>).

Η αισθητική του κόμικ υποστηρίζει τη θεματική του έργου. Η χρήση περιορισμένης χρωματικής παλέτας, όπως οι αποχρώσεις του γκρι, μπλε και καφέ, υποδηλώνει τη συναισθηματική βαρύτητα των σκηνών που αφορούν τη δυσφορία. Τα χρώματα επομένως αξιοποιούνται για να υπογραμμίσουν συναισθηματικές κορυφώσεις ή μεταφορικές απεικονίσεις. Αν και τα σχέδια είναι μινιμαλιστικά, οι εκφράσεις των προσώπων και οι στάσεις των σωμάτων μεταδίδουν με ακρίβεια συναισθήματα όπως η αμηχανία, η θλίψη, η ανακούφιση. Πολλές σελίδες ακολουθούν μια απλή δομή, χωρίς πολύπλοκες διατάξεις, ώστε να επιτρέπεται η προσήλωση του αναγνώστη στην εσωτερική αναζήτηση του αφηγητή. Το στυλ του δεν στοχεύει στον εντυπωσιασμό αλλά δημιουργεί έναν προσιτό εικαστικό κόσμο, με ύφος λιτό, ανθρώπινο, όπου η προσωπική αλήθεια έχει τον κατάλληλο χώρο για να φανεί.

Η τόλμη του βιβλίου να μιλήσει ανοιχτά για θέματα όπως η σεξουαλικότητα, η δυσφορία φύλου, ο αυτοτραυματισμός και η ντροπή έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις.⁴ Όμως, αυτή ακριβώς η ειλικρίνεια είναι που το καθιστά τόσο πολύτιμο. Θεωρώ ότι πρέπει να διαβαστεί όχι μόνο από μέλη της LGBTQ+ κοινότητας αλλά και από εκπαιδευτικούς, γονείς και αναγνώστες που επιθυμούν να κατανοήσουν εις βάθος τις ανησυχίες των νέων. Στον κόσμο της λογοκρισίας, η ύπαρξή του είναι βαθιά πολιτική. Η ανάγνωσή του αποτελεί έναν εισαγωγικό τρόπο ώστε να ξεκινήσει ένας γόνιμος διάλογος για τη σεξουαλικότητα και την ταυτότητα φύλου. Ο αναγνώστης εδώ συναντά έναν πραγματικό άνθρωπο και όχι μια «ατζέντα». Αυτή η ανθρώπινη επαφή είναι ικανή να καλλιεργήσει ενσυναίσθηση, καθώς δεν έχει διδακτικό χαρακτήρα αλλά καταθέτει προσωπικά βιώματα. Οφείλουμε σήμερα να ακούσουμε και να σεβαστούμε την πολυμορφία της ανθρώπινης ταυτότητας.⁵

ΤΑ ΒΡΗΚΑ ΣΚΟΥΡΑ Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ.

4. Η ειλικρίνεια του έργου στάθηκε αφορμή για να γίνει στόχος λογοκρισίας. Από το 2021 και μετά, συγκαταλέγεται στα πιο συχνά απαγορευμένα βιβλία στις ΗΠΑ, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη ύπαρξής του. Δείτε στο παρακάτω link όσα αναφέρει σχετικά με την απαγόρευση το Maia Kobabe στο MLive: https://www.youtube.com/watch?v=N3zO2icaR_w.

5. Μπορείτε να ενημερωθείτε σχετικά με τη σεξουαλική ρευστότητα στο: L. M. Diamond, *Sexual Fluidity: Understanding Women's Love and Desire*, Harvard University Press 2009.

ΜΕΤΑΞΥ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ, ΟΝΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΛΛΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Χρησιμοποιώντας τη μικρή φόρμα του διηγήματος, ο Κώστας Καβανόζης δημοσιεύει τη συλλογή του *Όλο το φως απ' τα φεγγάρια* (2011, βραχεία λίστα Κρατικού Βραβείου Διηγήματος και Βραβείου Διηγήματος «Διαβάζω»), όπου στεγάζονται εννέα διηγήματα που μοιάζουν να συνομιλούν τόσο με τη πρώτη του συλλογή *Χοιρινό με λάχανο* (2004), όσο και με το μυθιστόρημά του *Τον κόσμο ετούτου* (2009). Η συλλογή έχει ως μότο μια φράση του Ιταλού Αντόνιο Πόρτσια (1885-1968), που δημοσιεύεται στο έργο του *Φωνές*: «Κι αν τίποτα δεν επαναλαμβάνεται όπως ήταν, όλα τα πράγματα είναι τα τελευταία».¹ Σε ένα αδιάκοπο παιχνίδι με τον χρόνο, οι επαναλήψεις λέξεων, ήχων, εικόνων, που αποκτούν άλλη μορφή κάθε φορά ανάλογα με το κειμενικό περιβάλλον όπου απαντούν και το σημείο της αφήγησης, καθιστούν μοναδικό πρωταγωνιστή όλων των διηγημάτων τον άνθρωπο στο πλαίσιο μιας διαρκούς αναζήτησης του φωτός μέσα στο σκοτάδι. Ο παραλληληματικός λόγος του κειμένου, το ιδιαίτερο ύφος, η πλούσια και συχνά θορυβώδης εικονοποιία πλάι σε ένα τοπίο σιωπηλό, η ταραγμένη αφήγηση (ως προς την πλοκή), η απουσία ονομάτων και ο αριθμός «δύο», η έλλειψη καθαρότητας ως προς τη διαγραφή των χαρακτήρων οδηγεί ίσως στην ανατροπή της συμβατικής πραγματικότητας ή ισοδυναμεί με τη διεύρυνσή της.

Η γλώσσα εμφανίζεται ιδιαίτερα ευέλικτη, πλούσια, συχνά ποιητική· είναι μια γλώσσα καθημερινή, προφορική, λαϊκή, που χρωματίζεται έντονα με στοιχεία από τοπικό ιδιόλεκτο, από μια αιρετική στίξη και σύνταξη, στοιχεία που αγκαλιάζουν ολόκληρη τη συλλογή διηγημάτων. Ο λόγος εδώ μοιάζει να ακολουθεί τη ροή της συνείδησης των χαρακτήρων, να μιμείται τις ανακολουθίες της μνήμης γυρεύοντας να διερευνήσει τα σκοτάδια της ανθρώπινης ύπαρξης, τους βαθύτερους φόβους μα και τη γυμνή ομορφιά της. Ο διάλογος συχνά δίνεται στο πλαίσιο μιας φόρμας που απομακρύνεται από τη νόρμα και η οποία κάποτε δημιουργεί σύγχυση γύρω από τον αφηγητή· η απάντηση στο ερώτημα «ποιος μιλάει;» δεν είναι πάντοτε συγκεκριμένη και λογική. Οι εννέα ιστορίες της συλλογής εξελίσσονται με προλήψεις και αναλήψεις, ενώ συχνά διακόπτονται από τον λόγο του εκάστοτε πρωταγωνιστή προκειμένου να δοθούν οι απαραίτητες αφηγηματικές πληροφορίες στον αναγνώστη. Οι ιστορίες αυτές μοιάζουν να πηγαινοέρχονται ανάμεσα στο αστικό τοπίο, στο εσωτερικό των σπιτιών και σε εκείνο της επαρχίας, όπου ζωηρεύει η φύση κι όπου το όνειρο κι η φαντασία αφήνονται να συμπληρώσουν τις ρωγμές της μνήμης.

Ο ουρανός, το νερό, το χώμα και τα φεγγάρια εναλλάσσονται με το φως, τις μυρωδιές του λεμονιού και των λουλουδιών, τους ήχους των ζώων, των πουλιών, των τρένων, των ανθρώπων. Πλάι στη σιωπή του θανάτου που κυριαρχεί συγκατοικεί ο θόρυβος της ζωής που πασχίζει να νικήσει τη φθορά του χρόνου. Ζητούμενο ίσως η επιστροφή στο παρελθόν και στο τρυφερό μα και ανεξερεύνητο τοπίο της παιδικής ηλικίας («Πηγαινέλα»), όπου το τέλος μοιάζει μακρινό. Ο νεκρός αφηγητής του διηγήματος «Ένας!» δηλώνει ότι τον ενοχλεί η μυρωδιά των λουλουδιών και πως πάντα τα πετούσε όταν άρχιζαν να μυρίζουν, υπογραμμίζοντας έτσι την παρουσία του θανάτου μέσα στη ζωή, εκείνα τα «απανωτά πηγαινέλα».² Ο πρωταγωνιστής Γ. Τ. του διηγήματος «Άρωμα λεμόνι» έπειτα από ένα μπάνιο με σαπούνι που έχει άρωμα λεμόνι κι ενώ έχουν ενεργοποιηθεί οι αισθήσεις του, ταυτόχρονα με το κουδούνι που ακούει από την είσοδο της πολυκατοικίας του πέφτει και πεθαίνει. Μάλιστα ο θάνατός του εντοπίζεται «τη στιγμή ακριβώς που ξεπλένονται τα γεννητικά όργανα»,³ συνδέοντας και πάλι τη ζωή με τον θάνατο, ενώ στο διήγημα «Species horrenda» ακούγονται μονάχα οι τρεις λέξεις «θαυμάσια, αποκρουστική γαλήνη»⁴ από το στόμα του Πέτρου, λίγο πριν αυτοκτονήσει πέφτοντας από το μπαλκόνι του σπιτιού του. Κάθε προσπάθεια να διαλυθεί η σιωπή μοιάζει να ακυρώνεται.

Στο διήγημα «Στρατιώτης πεζικού» η φύση εμφανίζεται αρκετά «θορυβώδης» και μάλιστα συχνά αποκτά φωνή και συνομιλεί με τον γέρο πρωταγωνιστή. Πολλές φορές εδώ δίνονται ανθρώπινα χαρακτηριστικά και σε άψυχα αντικείμενα (π.χ. το θορυβώδες τρένο που «το είδε ο γέρος να γεννοβολάει φαντάρους»)⁵. Το τρένο, σύμβολο της φυγής και της περιπλάνησης, δίνει κάθε μέρα ελπίδα στον γέρο να ανακαλύψει την αλήθεια γύρω από την ταυτότητα των παιδιών του. Το τεχνητό φως του τρένου, ωστόσο, μοιάζει να μην είναι αρκετό για να του επιτρέψει να δει όταν σβήνει η μέρα, χάνεται το φυσικό φως και κυριαρχεί πάλι το σκοτάδι, δίπλα στο «δειλό» φως του φεγγαριού. Εικόνες και λέξεις θολές, σε στιγμές της γραφής όπου το παράλογο θριαμβεύει.

1. Η φράση του Πόρτσια αντιστοιχεί στον αριθμό «393» και αναφέρεται ως εξής: «Αν τίποτα δεν επαναλαμβάνεται όμοιο, όλα τα πράγματα είναι τα τελευταία πράγματα». Η μετάφραση είναι του Βασίλη Δαλιώτη. Βλ. αναλυτικά Αντόνιο Πόρτσια, *Φωνές*, μτφρ. Βασίλης Δαλιώτης, Τνδικτος 2007.

2. Βλ. Κώστας Καβανόζης, *Όλο το φως απ' τα φεγγάρια*, Πατάκης 2011, σ. 29.

3. Βλ. Κώστας Καβανόζης, *ό. π.*, σ. 25.

4. Βλ. Κώστας Καβανόζης, *ό. π.*, σ. 13.

5. Βλ. Κώστας Καβανόζης, *ό. π.*, σ. 110.

Στα διηγήματα της συλλογής απουσιάζουν οι χρονικές και τοπικές αναφορές. Εξάιρεση αποτελούν ίσως τα διηγήματα «Δώδεκα μέρες», «Όλα τα λάφια» και «Στρατιώτης πεζικού». Στο πρώτο παππούς και εγγονός επιχειρούν να σταματήσουν τον χρόνο που αλλάζει προκειμένου να σώσουν τον καλικάντζαρο γάτο τους,⁶ στο δεύτερο ο αφηγητής μοιάζει να επιστρέφει μέσω της μνήμης στο χωριό του, κάπου στη Θράκη, όπου άλλωστε παραπέμπουν και οι αναφορές στον Γεώργιο Βιζυηνό.⁷ Στον «Στρατιώτη πεζικού» η πλοκή εξελίσσεται σε έναν σιδηροδρομικό σταθμό ενός χωριού της Θράκης, που έχει στρατόπεδο. Ο τόπος δεν προσδιορίζεται περισσότερο, ούτε και ο χρόνος της ιστορίας. Η αναφορά στα στάγιερ, τα φορτηγά οχήματα του ελληνικού στρατού που κατασκευάζονταν το διάστημα 1972-1987, θα μπορούσε ίσως να δώσει ένα χρονικό στίγμα, χωρίς όμως να μπορεί να μιλήσει κανείς πιο συγκεκριμένα. Ωστόσο, όλα βαδίζουν στον χρονικό ορίζοντα μιας μόνο μέρας· μιας μέρας που ίσως επαναλαμβάνεται καθημερινά, χωρίς να δίνει απαντήσεις.

Οι παραπάνω γρίφοι μοιάζουν να συμβαδίζουν με τον γρίφο της ταυτότητας των ηρώων, οι οποίοι συνήθως εμφανίζονται δίχως όνομα,⁸ αλλά και με τον αριθμό «δύο» που κρύβεται μέσα στις έννοιες φως-σκοτάδι, θόρυβος-σιωπή, εσωτερικός-εξωτερικός χώρος, γέρος-παιδί, σώμα-ψυχή, ζωή-θάνατος· έννοιες που εναλλάσσονται και επανέρχονται στη συλλογή διηγημάτων. Ο σωματικός «ακρωτηριασμός» των ηρώων του Καβανόζη, οι οποίοι είναι συνήθως άνδρες,⁹ μοιάζει να ακολουθεί τον ψυχικό «ακρωτηριασμό», το σκοτάδι ακολουθεί το φως στο πλαίσιο μιας μέρας και τελικά μιας ζωής.

Το μοτίβο της ανωνυμίας και της διαρκούς αναζήτησης της ταυτότητας, όπως άλλωστε και η λειτουργία του αριθμού «δύο», θεματοποιούνται στο διήγημα «Στρατιώτης πεζικού». Εδώ η ανωνυμία κυριαρχεί τόσο ανάμεσα στους ζωντανούς όσο και ανάμεσα στους νεκρούς, η σιωπή είναι πάντα η απάντηση. Οι δίδυμοι γιοι του γέρου πρωταγωνιστή διαγράφουν τα όρια ανάμεσα σε δύο κόσμους (ζωή-θάνατος) δίχως να γίνεται αντιληπτό σε ποιον κόσμο ανήκει ο καθένας. Κανείς δεν φαίνεται να γνωρίζει την αληθινή ταυτότητα, το πρόσωπο που αντιστοιχεί σε ένα συγκεκριμένο όνομα, τόσο κατά τη διάρκεια της ζωής τους όσο και μετά τον θάνατο του ενός. Η επιθυμία του πρωταγωνιστή να ακούει ονόματα, η οποία προέρχεται από τον καημό του να μάθει ποιος γιος του είναι νεκρός και ποιος ζωντανός, δεν ικανοποιείται ποτέ. Ο ίδιος ακούει τα ονόματα των άλλων ηρώων αλλά δεν ακούει ποτέ το όνομα που περιμένει, από κανέναν στρατιώτη κι ο αναγνώστης δεν «ακούει» κανένα όνομα σ' ολόκληρο το διήγημα, όπως θα περίμενε ίσως, ούτε στον τίτλο του. Κάτι τόσο σημαντικό για την εξέλιξη της ιστορίας μοιάζει ταυτόχρονα να είναι ασήμαντο μοναχό του. Η απάντηση στην ερώτηση «ποιός;» γίνεται «κάποιος» ή «οποιοσδήποτε» ή «όλοι»· η απάντηση στο ερώτημα «πού και πότε;» μπορεί να γίνει «πουθενά, κάπου και παντού», «ποτέ, τώρα και πάντοτε»· ερωτήματα και απαντήσεις που ανταποκρίνονται σε ολόκληρη τη συλλογή διηγημάτων.

Στο ομώνυμο διήγημα («Όλο το φως απ' τα φεγγάρια») ο πρωταγωνιστής μαζεύει το φως από τα φεγγάρια μέσα στο σκοτάδι, ακροβατώντας ανάμεσα στο όνειρο και στην πραγματικότητα· κι εκείνος, όπως άλλωστε και όλοι οι χαρακτήρες της συλλογής, μοιάζει με σκιά πλασμένη από σιωπή που αναζητά τη λύτρωση μέσα στο φως, την ελπίδα για ζωή. Ο συγγραφέας επιχειρεί ίσως να «μαλακώσει» το επώδυνο της ψυχής, να απαντήσει στα ερωτήματα γύρω από τη φύση της ανθρώπινης ύπαρξης και τελικά της ταυτότητάς του, αναζητώντας τη λύτρωση στη γραφή. Η ανατρεπτική του φωνή, οι ανατρεπτικές του εικόνες, οι ανατρεπτικοί του χαρακτήρες προϋποθέτουν μια κριτική συμμετοχή του αναγνώστη του, στον οποίο η άμεση αποστροφή απουσιάζει και για τον οποίο οι παραπάνω γρίφοι μένουν αναπάντητοι. Σαν να μην έχει καμιά σημασία ο προσδιορισμός του ονόματος, του τόπου, του χρόνου αλλά και οποιοσδήποτε άλλος προσδιορισμός, υπογραμμίζοντας έτσι πως η ανθρώπινη φύση είναι μία, πάντοτε ίδια. Η ανατροπή και η διεύρυνση της εξωτερικής του πραγματικότητας, που ταυτίζεται με την εξωτερική πραγματικότητα των ηρώων του, είναι ίσως το ζητούμενο και τελικά η νίκη της ζωής πάνω στον θάνατο, η νίκη του φωτός που τόσο επίμονα αναζητά, έστω και μέσα στο σκοτάδι (σε λάκκους κήπων, στις λάμπες των δρόμων, στο φεγγάρι, στο τεχνητό φως του τρένου). Αρκεί να μπορέσει να μάθει, σαν τους ήρωές του, την αλήθεια του κόσμου ετούτου. «Και μόνο αν κάποιος πει μια φορά, τον είδα εγώ που από φεγγάρι με φως έβγαινε κι ύστερα μόνος του στον δρόμο πήγαινε σαν ένας, σαν κάποιος, σαν κανένας, τότε κι εγώ με τη σειρά μου τα κλειδιά για τον σκαμμένο εκείνο κήπο θα του δώσω».¹⁰

6. Η αναφορά στον μύθο της λαϊκής παράδοσης που θέλει τους καλικάντζαρους να εμφανίζονται στον Πάνω Κόσμο για δώδεκα μέρες πριν από την Πρωτοχρονιά και να φεύγουν την ημέρα των Φώτων.

7. Το μότο του διηγήματος, ο ήρωας Γέρο Μόσκος, το «ονειροπαρμένο ραφτόπουλο», η Αννιώ καθώς και οι τίτλοι των έργων του Βιζυηνού που δίνονται μέσα στις σελίδες του κειμένου υπογραμμίζουν τη συνομιλία του Καβανόζη με τον Βιζυηνό. Ο τίτλος του διηγήματος προέρχεται από το δημοτικό τραγούδι «Η Λαφίνα».

8. Ονόματα δίνονται στα διηγήματα «Species horrenda» (Πέτρος), όπου όμως ακούγονται μονάχα τρεις λέξεις από τον αυτόχειρα πρωταγωνιστή και «Όλα τα λάφια» όπου αποτυπώνεται η σχέση του συγγραφέα με τον Βιζυηνό. Τέλος, στο διήγημα «Άρωμα λεμόνι» δίνονται μονάχα τα αρχικά του ονόματος του πρωταγωνιστή (Γ. Τ.).

9. Η γυναικεία παρουσία (δίχως όνομα) εντοπίζεται στα διηγήματα «Άρωμα λεμόνι», «Ένας!», «Τριάντα εφτά και μισό ακριβώς» και «Στρατιώτης πεζικού», ενώ στο διήγημα «Όλα τα λάφια» απαντούν τα ονόματα «κυρα-Ροίδω», «Ελενίτσα», «Ελλη», «Αννιώ», διατηρώντας σε όλες τις περιπτώσεις δευτερεύοντες ρόλους.

10. Βλ. Κώστας Καβανόζης, ό. π., σ. 120.

ADOLESCENCE: ΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΦΗΒΕΙΑΣ

ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ

ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΔΙΔΑΚΤΩΡ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Η σειρά *Adolescence* της πλατφόρμας Netflix έχει σημειώσει παγκόσμια επιτυχία και έχει ανοίξει έναν γόνιμο διάλογο από τις πρώτες μέρες της κυκλοφορίας της. Δεν πρόκειται απλώς για ένα αριστούργημα, τεχνικά και ερμηνευτικά, αλλά για μια αφύπνιση του πραγματικού κινδύνου που διατρέχουν οι έφηβοι στις σύγχρονες κοινωνίες, όπου η αξία τους κρίνεται από το χρώμα της καρδιάς-emoji.

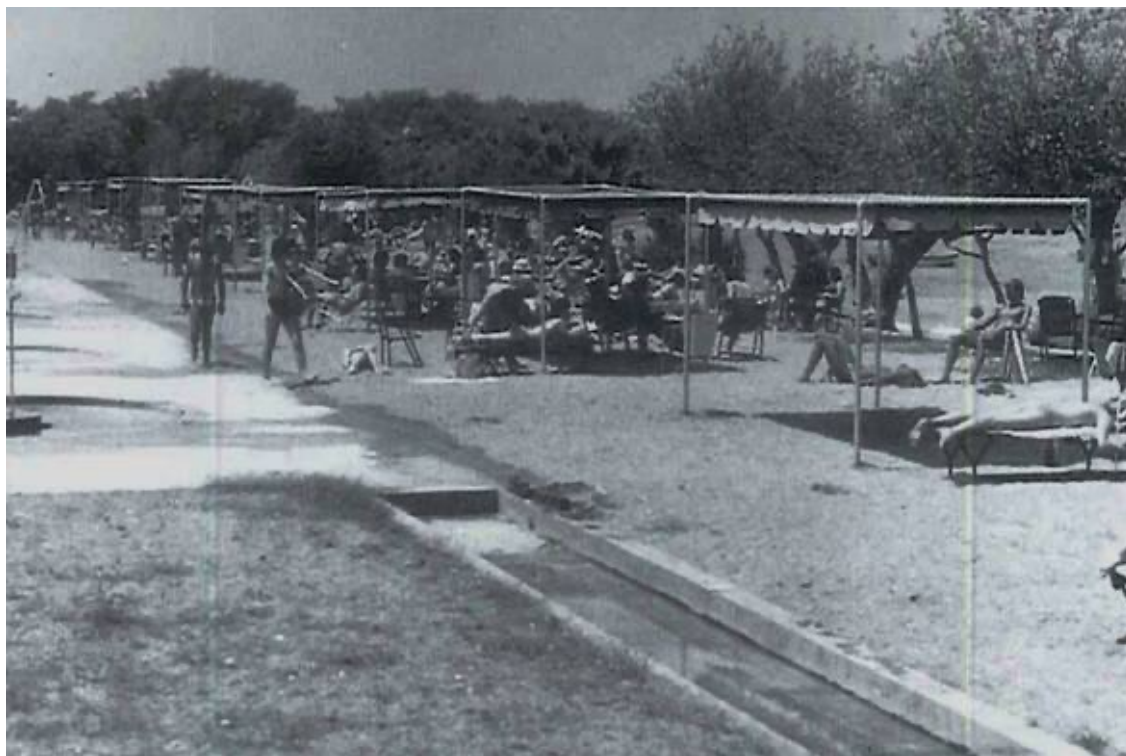
Ο δεκατριάχρονος Jamie (Owen Cooper) κατηγορείται για τον φόνο μιας συμμαθήτριάς του και από τη στιγμή της σύλληψής του όλοι ψάχνουν να βρουν τι πραγματικά συνέβη. Αυτό που σοκάρει τον θεατή στη σειρά αυτή δεν είναι η αναζήτηση του δολοφόνου, αφού δεν πρόκειται για κάποια τυπική σειρά μυστηρίου, αλλά ο τρόπος που οπλίζεται το χέρι ενός εφήβου και το σοκ που υφίσταται μια ολόκληρη κοινωνία που προφανώς «δεν ξέρει τίποτα για τον φόνο». Γονείς, καθηγητές, αστυνομικοί, επαγγελματίες ψυχικής υγείας αναζητούν απαντήσεις για μια πράξη που είναι αποτέλεσμα συλλογικής ευθύνης. Και αυτό είναι που δρα καθοριστικά στον ψυχισμό του θεατή και τον καθηλώνει. Κάθε στερεότυπο παιδικής αθωότητας διαλύεται από το πρώτο κιόλας επεισόδιο και εγείρονται ερωτήματα σχετικά με το πόσο επικίνδυνη καθίσταται η περιθωριοποίηση και η απομόνωση ενός εφήβου, σε συνδυασμό με την αναζήτηση συμβουλών από μισογύνηδες και κακοποιητικούς τύπους στο διαδίκτυο.

Τα τέσσερα μονόπλانا που την αποτελούν, αποτέλεσμα της σκηνοθετικής μαεστρίας του Philip Barantini, και το υποδειγματικό σενάριο των Jack Thorne και Stephen Graham που εξερευνά ένα άλλο επίπεδο της ζωής των εφήβων, το γλωσσικό, μοιάζουν με ένα μάθημα κινηματογράφησης. Η σειρά δεν νουθετεί, δεν εξιδανικεύει, δεν πατρονάρει τη νεότητα. Την παρατηρεί από μέσα, αποφεύγοντας την ηθικολογία και την υπεραπλούστευση. Κάθε επεισόδιο λειτουργεί σαν ψυχογράφημα, σαν κοινωνικό ντοκουμέντο αλλά και σαν καθρέφτης θεατή και κοινωνίας.

Η αναπαράσταση των ενηλίκων δεν έρχεται για να προσφέρει λύσεις. Αντίθετα, η γενιά των «μεγάλων» παρουσιάζεται συχνά αμήχανη, απούσα ή αμφίθυμη, καθιστώντας πιο ηχηρή την ανάγκη για ουσιαστικό διάλογο μεταξύ των γενεών. Η σιωπή, το τραύμα και η αναζήτηση της αγάπης (ενίοτε στις πιο σκοτεινές της εκδοχές) λειτουργούν ως υπόγεια νήματα που συνδέουν τους χαρακτήρες και υπογραμμίζουν τη σημασία της ενσυναίσθησης. Τελικά, πόσο ασφαλές είναι ένα παιδί όταν βρίσκεται στο δωμάτιο του; Ή καλύτερα το ερώτημα ας τεθεί ως εξής: Είναι ασφαλές ένα παιδί απλώς και μόνο επειδή βρίσκεται στο δωμάτιο του; Η σειρά δεν είναι εύπεπτη. Και αυτό είναι προς τιμήν της. Σπάει τα στερεότυπα του «εφήβου θύματος» ή του «παραβατικού νέου» και αντ' αυτού φέρνει τους θεατές αντιμέτωπους με πρόσωπα σύνθετα, ρευστά, γεμάτα αντιφάσεις και πείσμα. Δεν χαρίζεται ούτε στον θεατή ούτε στους ήρωές της. Προκαλεί, ταραξίζει και συγκινεί.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η σειρά ανοίγει μια κρίσιμη συζήτηση για την ψυχική υγεία των νέων, μια συζήτηση που στην Ελλάδα παραμένει ταμπού. Παράλληλα, θίγει την ανάγκη για νέες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, για σχολεία που δεν είναι απλώς χώροι μάθησης αλλά και ασφάλειας, για οικογένειες που ακούν πραγματικά και όχι μηχανικά, για κοινωνίες που νοιάζονται και δεν στιγματίζουν.

Η Μαρκέλλα Μπαγουράκη και Μαρία Γοτουχίδου φόρεσαν τη θερινή στολή τους και πήγαν στην πλαζ της Πάτρας. Είναι οι δυο καινούργιες ναυαγосώστριες. «Δεν υστερούμε σε τίποτα», σε σχέση με τους άντρες ναυαγосώστες, δήλωσαν σε πρόσφατη συνέντευξή τους στο The best. «Η μυϊκή δύναμη δεν είναι το βασικό ζητούμενο σε μια θαλάσσια διάσωση. Σημασία έχει η σωστή τεχνική, η ψυχραιμία και η χρήση του κατάλληλου εξοπλισμού». Λίγες μέρες μετά τη συνέντευξη, ένα επτάχρονο κορίτσι κινδύνεψε όταν παρασύρθηκε από τον κυματισμό. Η Μαρία έσπευσε στο σημείο και προσέφερε τις πρώτες βοήθειες. Το κορίτσι σώθηκε. Η Μαρία, που σπουδάζει στο Τμήμα Επιστήμης Υλικών του Πανεπιστημίου Πατρών, ξέρει πως η θερινή στολή του φύλακα-άγγελου δεν στεγνώνει ποτέ.

